

Underlag till järnvägsplaner

Olskroken planskildhet och Västlänken

Göteborgs Stad och Mölndals stad, Västra Götalands län

Underlagsrapport Rekreation

TRV 2013/92338

2014-09-01



Titel: Olskroken planskildhet och Västlänken, Underlagsrapport Rekreation

Utgivningsdatum: 1 september 2014

Ärendenummer: TRV2013/92338

Utgivare: Trafikverket

Projektchef: Bo Larsson

Kontaktperson: Mira Andersson Ovuka, telefon 0771-921 921

Medverkande konsulter: Sammanställd av ÅF och EnviroPlanning med underlag från WSP

Figurer: EnviroPlanning, sidan 24, Trafikverket, sidan 5; WSP, övriga foton; EnviroPlanning, övriga kartor/illustrationer

Kartor: ©Lantmäteriet, dnr 109-2012/4174

Tryck:

Distributör: Trafikverket, Kruthusgatan 17, 405 33 Göteborg

Telefon 0771-921 921, www.trafikverket.se

Innehåll

Innehåll	3
Sammanfattning	4
1 Bakgrund	5
1.1 Inledning	6
1.2 Metod och avgränsningar	6
1.3 Underlag.....	6
2 Bedömningsgrunder och krav	7
2.1 Värdebedömning.....	7
2.2 Lagstiftning	8
2.3 Sociotopkarta	9
2.4 Riktvärden för park- och naturområden.....	9
3 Förutsättningar.....	11
3.1 Cykelvägar	11
3.2 Vattendrag.....	11
3.3 Gröna miljöer i staden.....	13
3.4 Rekreatiomsområden.....	14
Referenser	62
Bilaga 1 Inventering av träd och konstverk	63

Sammanfattning

Rekreation innebär återhämtning genom vila, avkopplande aktiviteter och upplevelser. I stadsmiljöer möjliggörs detta vid parker och torg, naturområden och vattendrag. I Göteborg finns många parker och naturområden och staden upplevs ofta som en mycket grön stad. De två järnvägsprojekten Olskroken planskildhet och Västlänkens dragning genom centrala Göteborg medför en risk för påverkan av områden som är värdefulla för rekreation.

För att klarlägga förutsättningarna för rekreation har parker och övriga grönytor inventerats med avseende på träd, konstverk och övriga byggnadskonstruktioner. Detaljerad inventering har utförts i de områden som bedöms påverkas mest. I rapporten redovisas bedömningar av platsernas rekreativvärde och upplevelsevärde samt bedömningar utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Bedömningen av rekreativvärdet har också baserats på Göteborgs stads sociotopkartor som visar mångfalden av rekreativsyternas användningsområden.

Objekten redovisas längs projekten Olskroken planskildhet och Västlänkens planerade sträckning från norr till söder. Särskilt värdefulla och karaktäristiska områden i korridoren för rekreation är bland annat:

- Packhuskajen
- Del av Kungsparken
- Haga kyrkoplan
- Renströmsparken
- Liseberg

Syftet med denna underlagsrapport är att ge en samlad bild över värdefulla rekreativområden där särskild hänsyn kan komma att krävas vid arbetet med Olskroken planskildhet och Västlänken.

1 Bakgrund

Olskroken planskildhet och Västlänken är två järnvägsprojekt i Göteborg. Projekten har olika finansiering och drivs inom Trafikverket som två projekt. Olskroken planskildhet finansieras inom den nationella investeringsplanen liksom Västlänken, som också ingår i det Västsvenska paketet med betydande andel regional finansiering. Olskroken planskildhet och Västlänken redovisas i separata järnvägsplaner.

Ett viktigt underlag för järnvägsplanerna är miljökonsekvensbeskrivningen, som är gemensam för projekten och ska godkännas av länsstyrelsen. Som ett underlag till miljökonsekvensbeskrivningen har en serie rapporter tagits fram som belyser följande områden: Kulturmiljö, rekreation, naturmiljö, förorenade områden, ljud, stomljud och vibrationer, elektromagnetiska fält, luftkvalitet, dag- och tunnelvatten, geologi och hydrogeologi, klimatförändringar och översvämningssäkring samt risk och säkerhet. Denna underlagsrapport avser rekreation och ger en samlad bild av de nuvarande rekreativvärden som finns utmed Olskrokens planskildhet och Västlänkens sträckning.



Figur 1.1 Korridor för tillåtlighet. Järnvägsanläggningen ska inrymmas i korridoren.

1.1 Inledning

Rekreation innebär återhämtning genom vila, aktiviteter och upplevelser. I städer möjliggörs detta i parker, naturområden, torg och andra obebyggda platser. Sådana områden har också stor social betydelse eftersom de används för vistelse och som träffpunkt. Olskroken planskildhet och Västlänkens dragning genom centrala Göteborg medför risk för påverkan på områden värdefulla för rekreation.

1.2 Metod och avgränsningar

För att klarlägga förutsättningarna avseende rekreation har parker och övriga grönytor träd samt konstverk och andra byggda konstruktioner inventerats. Detaljerad inventering har utförts i grönområdet kring Skansen Lejonet, Bergslagsbanans stationspark, Packhuskajen, Rosenlund, Haga kyrkoplan, Korsvägen och Liseberg. Dessa är de områden som bedöms påverkas mest, och där studerad järnvägslinje föreslås anläggas i betongtunnel med öppet schakt under byggnadstiden. Enskilda träd och trädgrupper beskrivs detaljerat i dessa områden. Kompletterande detaljerad inventering har också utförts i områden för arbetstunnlarspåslag. Dessa området ligger vid Linnéplatsen nära Psykologen, söder om Världskulturmuseet, vid Chalmerstunneln och vid Sankt Sigfridsgatan/Skårsgatan.

På övriga sträckor föreslås tunneln anläggas i berg, varför de områden som ligger ovanför bergtunneln beskrivs mer översiktligt.

I rapporten är de gröna miljöerna numrerade och markerade på figur 3.2 samt beskrivna i text. Avgränsningen av de inventerade grönområdena har baserats på naturliga geografiska avgränsningar och har i de flesta fall följt det bevuxna områdets gränser. Närliggande grönområden som bedöms ha olika värden har bedömts separat.

Inventeringen av träd och konstverk har utförts okulärt. I den detaljerade inventeringen (se bilaga 1) anges förutom trädets art, skick och uppskattad ålder även en bedömning av några olika utvalda värden. Bedömningen av trädens skick grundas på bland annat tillväxt och andel döda grenar.

1.3 Underlag

Underlagsrapporten innehåller en beskrivning av förutsättningarna gällande rekreativmiljön inom Olskroken planskildhet och Västlänkens planområde.

Lisebergs nöjespark har tillhandahållit en trädinventering och förteckning över de konstverk som finns i parken. Dessa dokument har använts som underlag till rapporten.

2 Bedömningsgrunder och krav

2.1 Värdebedömning

Inventerade träd, grönområden och platser har bedömts med avseende på rekreationsvärden, upplevelsevärden, tillgänglighetsvärden samt arkitektoniska värden som träd har.. För de gröna miljöerna har rekreationsvärden och upplevelsevärden som gäller för hela platsen beskrivits. Kulturmiljövärdet för de bedömda platserna har beskrivits när det har varit aktuellt. Bedömningen av de enskilda trädens status grundar sig på rekreationsvärde, upplevelsevärden och arkitektoniskt värde, bilaga 1.

Rekreativvärde

Träd har en stor betydelse för stadsmiljöns trivsel- och skönhetsvärden, vilket är viktiga funktioner för oss människor. Träden utgör ofta en viktig komponent i de stadsrum som används för rekreation. Där skapar de en trivsamt och en skala som är behaglig för människan. Träd och grönområden med höga rekreationsvärden bidrar till en stärkande miljö som har positiv verkan på människors välbefinnande.

Upplevelsevärde

Grönområdets möjligheter att bjuda sina besökare på upplevelser, både fartfyllda och rofyllda, kan värderas. Ju fler upplevelser och karaktärer som finns i en park desto fler människor med olika behov kommer vilja använda den och desto högre upplevelsevärde har området. Upplevelsemässiga och estetiska värden när det gäller träd kan till exempel vara en vacker blomning eller en ovanlig art.

Arkitektoniskt värde

Träden används ofta även som arkitektoniska byggstenar i staden. De tillför karaktär och fungerar som riktmärken i stadsrummet. Som rumsbildare eller avskärmande element kan de antingen förstärka eller tona ner stadens övriga strukturer.

De inventerade träden har också delats in i tre olika värdeklasser:

Värde

Den lägsta klassen, *Värde*, innebär att trädet har ett värde ur rekreationssynpunkt, men att det inte bedöms som oersättligt. Till denna klass hör till exempel nyplanterade träd, då de är möjliga att ersätta eller flytta.

Högt värde

Högt värde, innefattar träd som har stor betydelse för omgivningen och som på grund av till exempel högre ålder är svårare att ersätta.

Mycket högt värde

Den högsta klassen, *Mycket högt värde*, omfattar de träd som bedöms vara oersättliga. Denna bedömning görs efter ålder och art.

2.2 Lagstiftning

Enskilda byggnadsminnen

Byggnadsminne enligt Kulturmiljölagen (1988:1229) (KML) 3 kap. är det starkaste skydd som en park eller trädgård kan få. Skyddet för parker kan innebära att träd och annan vegetation inte får tas bort och att växtligheten ska skötas på ett visst sätt. Bergslagsbanans Station och tillhörande park är klassat som byggnadsminne. Byggnadsminnen tas upp i underlagsrapport kulturmiljö.

Statligt byggnadsminne

Enligt Förordning om statliga byggnadsminnen (2013:558) (FSBM) får också förordningen tillämpas på parker, trädgårdar eller andra anläggningar. Parker och trädgårdar som tillhör staten får förklaras för statligt byggnadsminne, om den har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde. Skyddet för parker kan innebära att träd och annan vegetation inte får tas bort och att växtligheten ska skötas på ett visst sätt. Grönområdet på Skansen Lejonets fastighet skyddas som statligt byggnadsminne. Parker och trädgårdar som skyddas som statligt byggnadsminne beskrivs utförligare i underlagsrapport kulturmiljö.

Riksintresse

Flera parker med kulturhistoriskt värde ingår i riksintresset för kulturmiljövården Göteborgs innerstad (O 2:1–5). Till dessa hör Nya allén, Kungsparken, Haga kyrkoplan, Renströmsparken och Näckrosdammen och delar av Johannebergs Landeripark.

Enligt 3 kap. 6 § Miljöbalken (1998:808)(MB) ska områden av riksintresse för kulturmiljövården så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Riksintresset för kulturmiljö beskrivs utförligare i underlagsrapport kulturmiljö.

Olskroken planskildhet och Västlänken berör inget riksintresse för friluftsliv. Närmaste område för riksintresse med avseende på friluftsliv är Delsjön och Änggårdsbergen.

Fornlämning

Nya Allén och Kungsparken är del av före detta befästningsstråket och ingår i fornlämningen RAÄ Göteborg 216:1 med skydd enligt KML 2 kap. Nya Allén och Kungsparkens skydd i form av fornlämning beskrivs utförligare i underlagsrapport kulturmiljö.

Alléer, Biotopskydd

Träd i alléer är skyddade genom ett så kallat generellt biotopskydd, vilket är fastställt av regeringen. Generella biotopskyddsområden regleras av Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11 § och Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Alléer som skyddas av det generella biotopskyddet beskrivs utförligare i underlagsrapport naturmiljö.

Kyrkotomt

Haga kyrkoplan är kyrkotomt enligt KML 4 kap. En kyrkotomt är ett område kring en kyrkobyggnad som hör samman med byggnadens funktion och miljö och som inte är begravningsplats. Träden på Haga kyrkotomt skyddas enligt bestämmelserna i KML 4 kap. För kyrkotomt krävs tillstånd för trädgårdsskärning och större ändringar av planteringar. Skyddet för Kyrkotomt beskrivs utförligare i underlagsrapport kulturmiljö.

2.3 Sociotopkarta

Göteborgs stads sociotopkartor visar hur människor använder och upplever offentliga platser och grönområden i staden. Rekreativvärden av parker/naturområden/platserna har bedömts utifrån kartornas beskrivningar och mångfald av användningsområden.

Kartorna bygger på brukarundersökningar, dels systematiska platsobservationer, dels enkäter, möten samt intervjuer där människor får säga vilka platser de använder och vad som är värdefullt.

2.4 Riktvärden för park- och naturområden

Enligt ”Grönstrategi för en grön och tät stad”, förslagshandling till Park- och naturnämnden 2014-01-20, har Göteborgs stad följande övergripande mål:

1. Göteborg är en tät och grön stad där de offentliga platserna bidrar till ett rikt och hälsosamt stadsliv
2. Göteborg är en tät och grön stad med ett rikt växt- och djurliv och där ekosystemens tjänster tas tillvara.

Värdet av en park, naturområde eller plats ur ett tillgänglighetsperspektiv har bedömts efter kriterierna storlek, karaktär samt närhet till bostäder, se Tabell 2.1.

Tabell 2.1 Riktvärden för park- och naturområden. (Grönstrategi för en grön och tät stad, förslagshandling till Park- och naturnämnden, 2014-01-20)

Typ av område	Närhet till bostad utan barriär	Storlek	Kvaliteter
Bostadsnära park- och natur	300 meter	Minst 0,2 hektar	Sociotopvärden: Grön oas/plats/park/natur, vila, mötesplats.
Litet grönområde som används främst av boende i omgivande kvarter.	Inte korsa trafikleder, större vattendrag eller större nivåskillnader		Varierat växt- och djurliv
Stadsdelspark	1 kilometer	Minst 2 hektar	Sociotopvärden: Grön oas/plats/park/natur, vila, mötesplats, sällskapslek, lek, picknick, promenad.
Park som framförallt besöks av dem som bor i den omgivande stadsdelen	15 minuters promenad Inte korsa trafikleder, större vattendrag eller större nivåskillnader		Variation i karaktär mellan närliggande stadsdels-parker. Varierat växt- och djurliv.
Stadspark	30 minuter med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning.	Tydlig särpräglad karaktär.
Mångfunktionell park som är så attraktiv att den lockar människor från hela Göteborg			Variation mellan olika stadsparker. Rikt växt- och djurliv.
Större natur- och rekreations-område	30 minuter med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning.	Tydlig särpräglad karaktär.
Stort naturområde med ett flertal biologiska och/eller rekreativa värden			Variation mellan olika områden. Rikt växt- och djurliv.

3 Förutsättningar

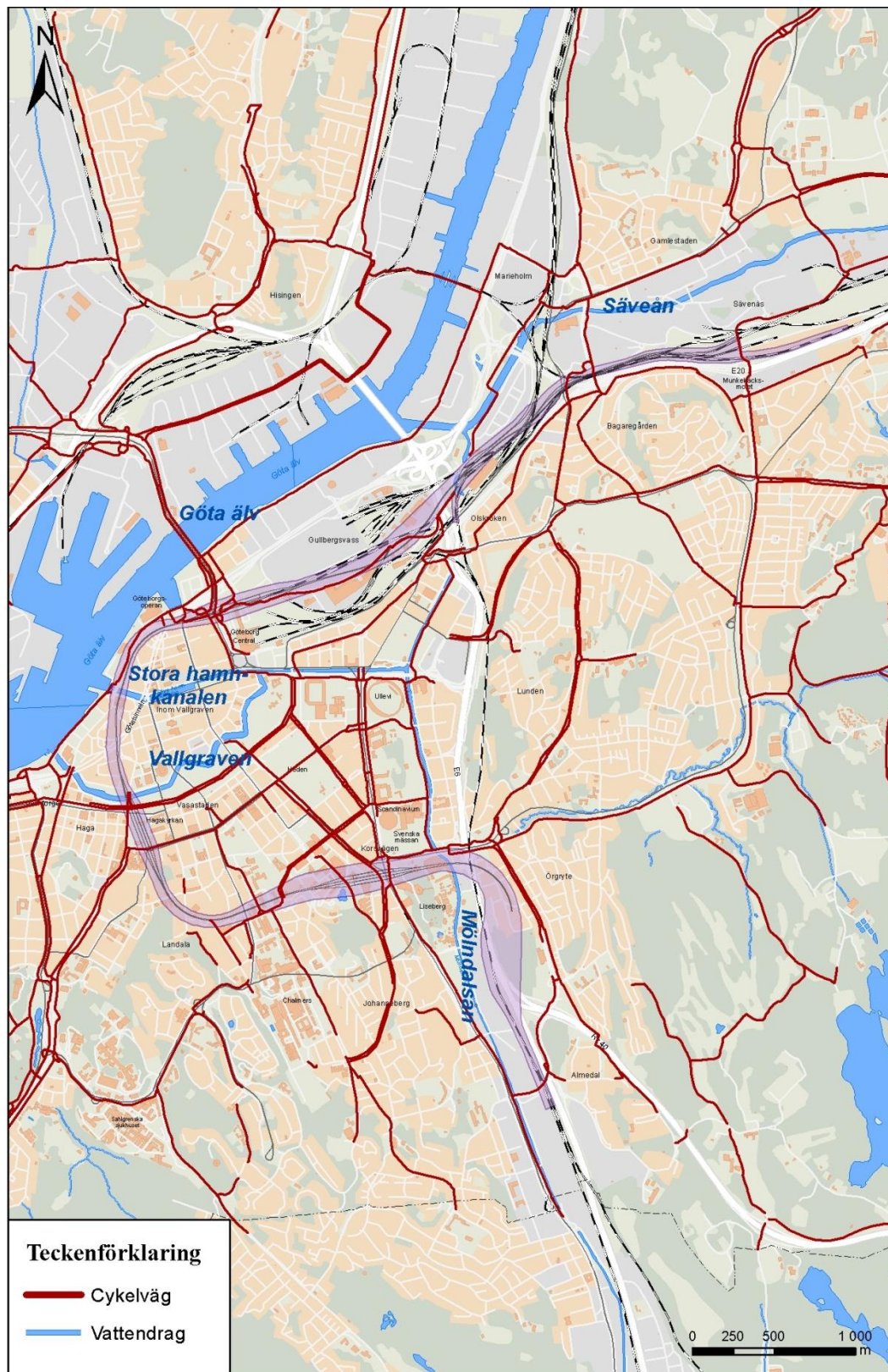
3.1 Cykelvägar

De flesta gång- och cykelstråk har ett värde ur upplevelsesynpunkt och som rekreation. Några av stråken är gator i stenstaden medan andra har en parkkaraktär. Figur 3.1 redovisar cykelvägar i närheten av Olskroken planskildhet och Västlänken som kan vara av värde för rekreation.

3.2 Vattendrag

Göta älv har sitt ursprung i Vänern och passerar Göteborg innan den mynnar ut i havet. Fattighusån rinner ut i Göta älv via stora Hamnkanalen och Vallgraven. Mölndalsån rinner norrut och har kontakt med Göta älv via Fattighusån och Gullbergsån.

I centrala Göteborg är rekreationsmiljöer i anslutning till vattendrag främst koncentrerade kring Packhuskajen samt kanalerna och vallgraven som genomkorsar staden. Mölndalsån, kanalerna och vallgraven har rekreationsvärden som tätortsnära kanotled och gör det möjligt att paddla in i och igenom Göteborgs centrum. Vattenvägarna har också ett stort upplevelsevärde som transportled för turistbåttrafik. För fritidsfisket utgör de centrala vattendragen ett visst värde. I vallgraven och kanalerna går det numera att bedriva ett framgångsrikt sportfiske. Figur 3.1 redovisar vattendrag i närheten av Olskroken planskildhet och Västlänken som har rekreationsvärde.



Figur 3.1 Översikt över cykelvägar och vattendrag i närheten av de två projekten Olskroken planskildhet och Västlänken.

3.3 Gröna miljöer i staden

I Göteborg finns många parker och naturområden och är i jämförelse med andra städer en mycket grön storstad. Upplevelsen av Göteborg som en grön stad förstärks av Kungsparken som utgör ett ”grönt bälte” från Haga Kyrkoplan i väster till Fattighusån i öster.

Stadens parkområden är från olika tidsperioder och har varierande karaktär och funktion:

Den gamla stadskärnan inom vallgraven anlades på 1600-talet och består av kvartersbebyggelse med flera torg. De få parker som finns har en stadsmässig karaktär. Området har en begränsad tillgång på grönska, varför vallgraven och kanaler som omger och rinner genom stadskärnan tillför värdefulla möjligheter till upplevelser.

Utanför vallgraven ligger ett sammanhängande grönområde. Området var tidigare ett befästningsstråk och är idag ett viktigt grönt komplement till kvartersstaden. Genom parkområdet går ett stort trafikstråk.

Utanför den gamla stadskärnan ligger kvartersbebyggelse från 1800-tal och tidigt 1900-tal. Parker är här insprängda i bebyggelsen och har en stadsmässig karaktär. Andelen parkyta är betydligt större än inom vallgraven.

Utanför kvartersstaden finns områden från mitten av 1900-talet och framåt. De har en god tillgång på grönytor som till stor del består av sparad natur.

3.4 Rekreationsområden

Olskroken planskildhet och Västlänkens sträckning berör 20 områden för rekreation. Dessa redovisas nedan med en kort beskrivning samt i figur 3.2. Därefter följer en utförlig beskrivning och bedömning av varje områdes rekreativvärde.

1. Gullbergsån är en kort sträcka mellan befintlig kulverts mynning och åns anslutning till Säveån.
2. Skansen Lejonet är en rest av Göteborgs 1600-talsbefästning högst upp på Gullberget.
3. Bergslagsbanans stationspark innehåller många gamla och värdefulla träd.
4. Kanaltorget är en relativt välbesökt plats med konstgräsmattor och några sittplatser. Träd saknas här.
5. Packhuskajen lockar framförallt på sommaren till sig mycket folk som vill uppleva hamnen.
6. Kungsparken/Nya Allén/Rosenlund med många öppna stenbelagda ytor och vackra sittplatser där man kan blicka ut över vallgraven.
7. Haga kyrkoplan och del av Vasagatan med bland annat ett antal mycket gamla och stora träd.
8. Parkområde mellan Övre och Nedre Fogelbergsgatan som erbjuder grönska och lekplats.
9. a-d. Grönområden mellan Landala och Annedalskyrkan.
10. Område kring Fjäderborgens med bergig terräng och ung lövskog.
11. Lekplats vid Malmstensgatan omgärdad av stora lindar.
12. Park vid Vasa Konsthall med många stora äldre träd.
13. Park mellan Hvitfeldtska och Landsarkivet med böljande gräsmattor och trädgångar.
14. Renströmsparken som har ett flertal stora och gamla träd kring Näckrosdammen och en stor öppen gräsyta.
15. Korsvägen och Johannebergs landeri. Korsvägen är en viktig knutpunkt i stadens kollektivtrafiknätverk. Runt Johannebergs landeri finns grönytor.
16. Liseberg som förutom åkattraktionerna, har stora parkytor med olika karaktärer och ett parti ädellövskog.
17. Mölndalsån flyter delvis längs Lisebergs östra sida och genom Liseberg och hyser bland annat den sällsynta knölnoten.
18. Naturområde Jakobsdal med partier av ädellövskog och gångstigar ligger på en höjd öster om E6/E20.

19. Carlanderska parken. Park tillhörande Carlanderska sjukhuset, med många stora äldre träd.



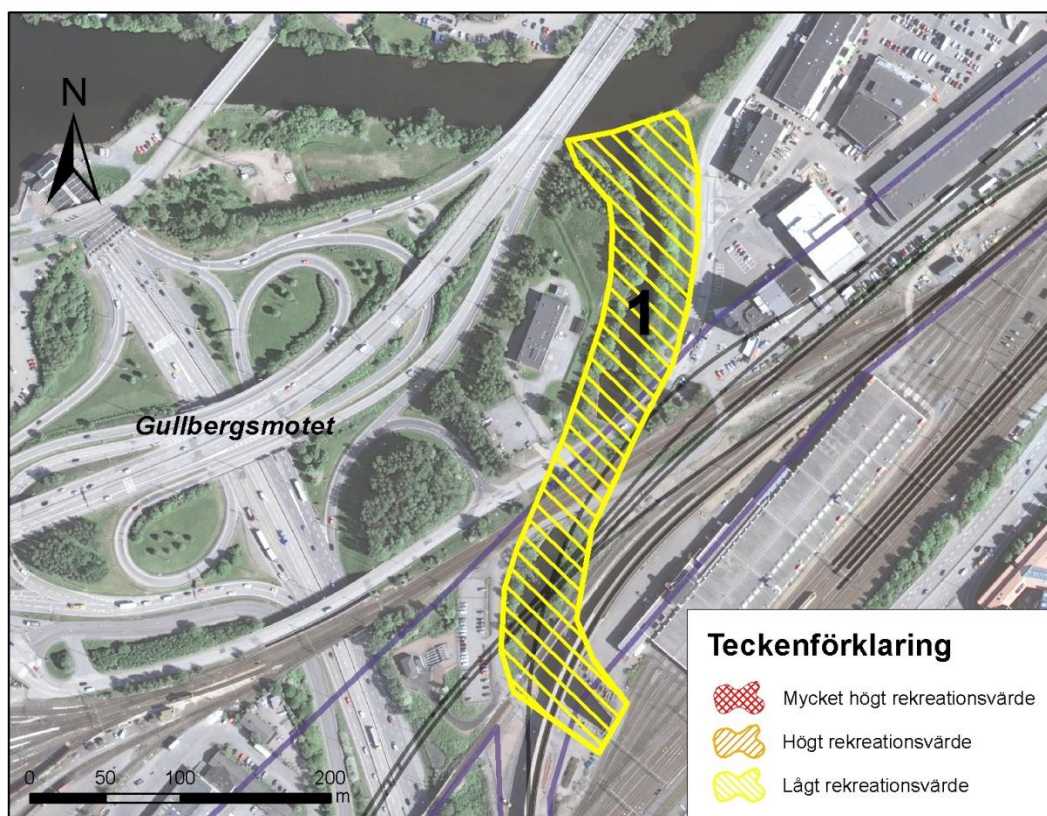
Figur 3.2. Översikt över utpekade rekreativsområden inom de två projekten Olskroken planskildhet och Västlänkens.

1. Gullbergsån

Gullbergsån går från Olskroken i kulvert som mynnar vid Partihallarna. Därefter rinner den i öppen fåra cirka 500 meter innan den ansluter till Säveån som är ett Natura 2000-område. Den öppna sträckan av Gullbergsån kantas av vegetation och utgör en grön oas i en annars hårdgjord del av staden. Denna del av ån utnyttjas i viss mån för fritidsfiske i form av metfiske. Framförallt fångas mört, brax och löja. Avgränsningen av det inventerade området baseras på Gullbergsåns geografiska utbredning. Hela området utgör 2 ha och innefattar den del av ån som rinner i öppen fåra samt angränsande grönområde vid utloppet i Säveån. Platsen har endast studerats översiktligt eftersom rekreationsvärdena bedömts som låga.

Platsens värde

Områdets rekreationsvärde är relativt lågt på grund av det isolerade läget och de exploaterade omgivningar. Området vid Gullbergsån kan inte nås av så många besökare och klarar inte kriteriet för bostadsnära park- och naturområde. Ett visst rekreationsvärde finns dock för fritidsfiskare och den gröna naturmiljön kring ån bidrar med upplevelsevärden.



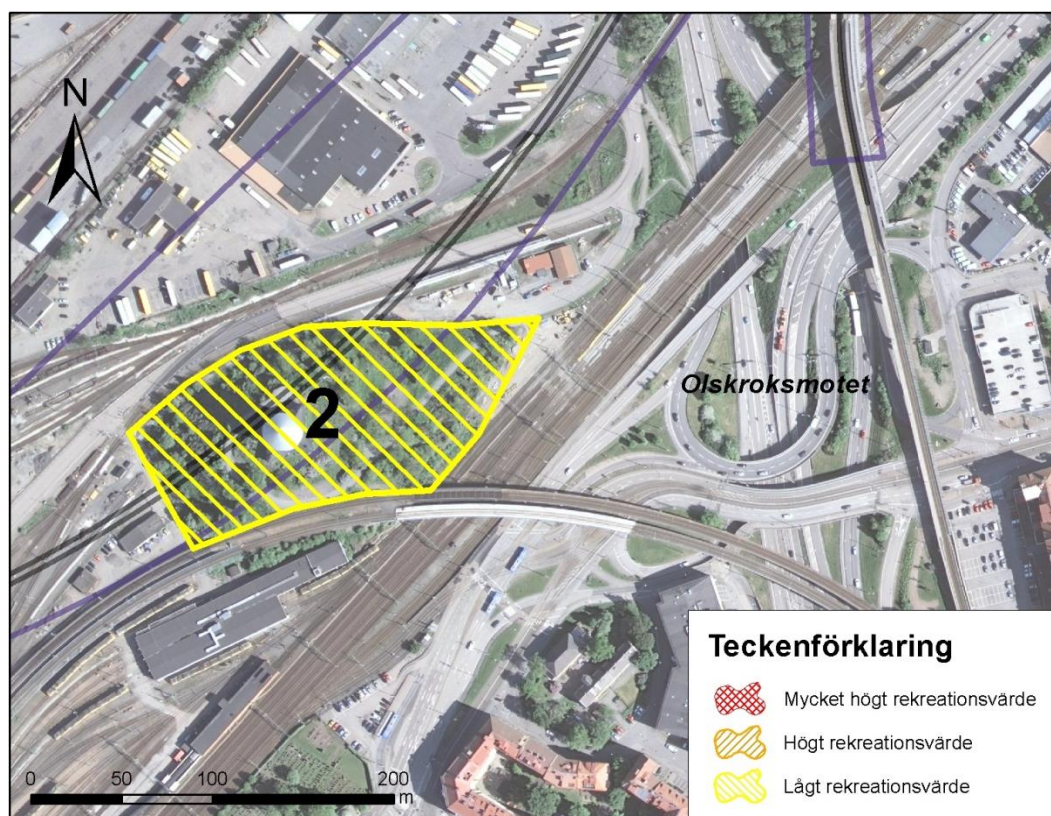
2. Skansen Lejonet

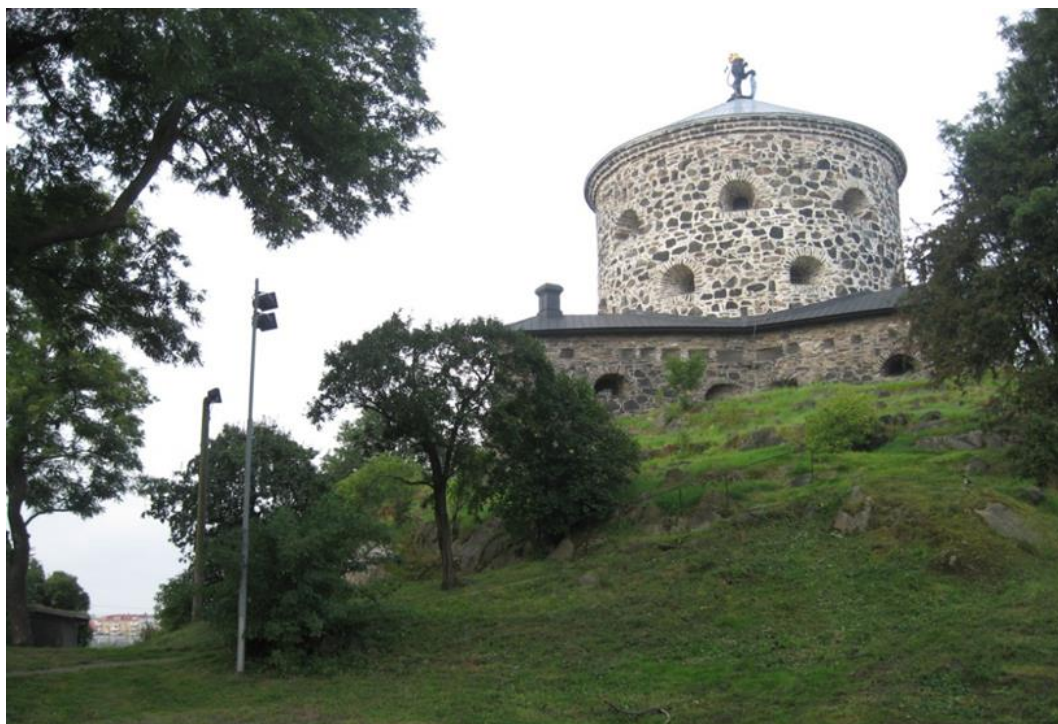
Skansen Lejonet uppfördes i slutet av 1600-talet som en del av Göteborgs befästning (Figur 3.3). Det cirka 1,5 ha grönskande Gullberget med Skansen Lejonet reser sig högt över omgivningarna och från berget får man en vidsträckt utsikt över staden. Området har ett högt kulturmiljövärde eftersom skansens historia har stor betydelse för staden.

Gullberget är relativt svårtillgängligt på grund av omgivande järnvägsspår. En asfalterad väg leder upp till skansens ingång på norrsidan. Här finns även ett antal stigar och trappor.

Vegetationen på berget är till stor del vildvuxen och självtableerad med inslag av prydnadsväxter. Här finns arter som ask, hagtorn, björk och alm samt inslag av syrén och apel. En trädrad med tre stora askar finns utmed huvudvägen.

Områdets avgränsning baseras på grönområdets, det vill säga gräsmattornas och trädens, utbredning och sammanfaller med fastighetsgränsen för Skansen Lejonet.





Figur 3.3 Gullberget har ett högt upplevelsevärde men på grund av dess otillgängliga läge är rekreationsvärdet relativt lågt.

Platsens värde

Rekreationsvärdet för området Gullberget är idag relativt lågt, vilket beror på dess otillgängliga läge. Området faller inte inom kriterier för bostadsnära park- och naturområde på grund av omgivande barriärer. Här finns dock en avsevärd förbättringspotential. Platsen har ett högt upplevelsevärde som baseras på dess historia och den utsikt över staden som ges.

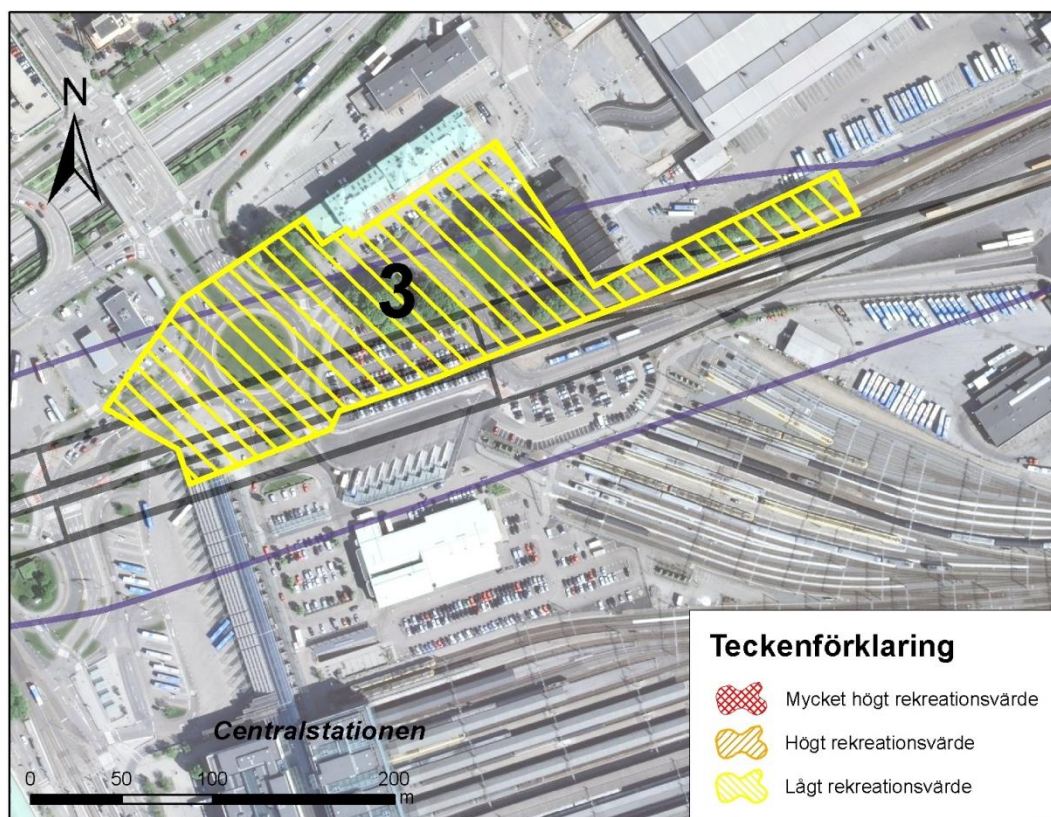
3. Bergslagsbanans stationspark

Det utmärkande för stationsparken är att den utgör en isolerad oas i en vidsträckt hårdgjord del av staden som sträcker sig från centralstationen ner mot älven (Figur 3.4). Området är cirka 1 ha och här finns höga träd och stora gräsytor. Parken har ett högt kulturvärde eftersom den är en del av den större parkmiljö som tillhörde bergslagsbanans station och är en anläggning från stationsmiljöernas storhetstid. Idag används knappt inte parken till rekreation på grund av det isolerade läget och de urbaniserade omgivningarna. Det finns dock en klar potential för ett ökat nyttjande av parken.

Parken utgörs av tre grönytor bestående av storvuxna träd med markskikt av kortklippt gräs. De två södra delarna framför den långsträckt stationsbyggnaden separeras av en nyanlagd gata som senare år dragits genom parken och den tredje delen är belägen på västra sidan av byggnaden.

Parkens cirka tjugo träd är storvuxna och till synes likåldriga. Här finns även några ovanligare arter. Den södra parkytan domineras av sykomorlön. I övrigt finns här bland annat alm, lind och oxel. I den västra delen finns kastanj, alm och lind.

Längre österut utmed järnvägen står en allé med äldre hörsholmsalmar som utgör en avskärmande grön ridå. Den valda avgränsningen av platsen sammanfaller med resterna av den ursprungliga stationsparkens utbredning.





Figur 3.4 Vy mot den sydvästra delen av Bergslagsbanans stationspark. Hela parken har höga upplevelsevärden, men omgivningarna påverkar atmosfären i parken negativt.

Platsens värde

Rekreativsvärdet för området är relativt lågt bland annat på grund av de exploaterade omgivningarna. Det finns en potential att höja detta värde. Området ligger för långt ifrån bostadsområden och faller inte inom kriterier för bostadsnära park- och naturområde på grund av avstånd och omgivande barriärer. Parkens upplevelsevärden är höga tack vare de många stora, vackra och karaktärsfulla träden av hög ålder. Upplevelsen påverkas dock negativt av omgivningarna.

4. Kanaltorget

Kanaltorget mellan Lilla Bommen och Göteborgsoperan är en öppen plats som anlades i samband med Götatunnelns färdigställande. Platsen, som är cirka 0,7 ha, består till största delen av konstgräsytor där folk samlas för att uppleva staden utmed älvstranden. Platsen fungerar även som en rekreationsyta för barn och ungdomar från närliggande skolor. Träd saknas i området. Flera målpunkter finns i närområdet kring torget som Marinan vid Lilla Bommen, Göteborgsoperan och älven.

Platsen har också en karaktär som festplats och kan användas vid stadsfestivaler och konserter.

Platsens värde

Kanaltorget har ett högt rekreationsvärde för allmänheten. Platsens höga rekreationsvärde grundar sig på närheten till älven och närliggande målpunkter. Möjligheterna att ordna evenemang här förhöjer värdet. Även upplevelsevärdena baseras framförallt på älv- och hamnmiljön. Kanaltorget har också ett stort värde för elever på närliggande skolor som saknar utegård. Området faller inte inom kriterierna för bostadsnära park- och naturområde eftersom det inte har något varierat växt- och djurliv, men avståndet till bostäder utan barriärer ligger inom 300 meter och området kan användas av boende i närliggande kvarter.



5. Packhuskajen

Packhuskajen är ett attraktivt kajstråk utmed södra älvstranden på cirka 2,5 ha (Figur 3.5). Här finns Marinan, Göteborgsoperan och kasinot. De stora gångytorna och torgen är i huvudsak stenlagda. Under den årliga stadsfestivalen Kulturkalaset samlas här stora skaror människor. Platsen är ett populärt promenadstråk och fungerar som en mötesplats för umgänge. Packhuskajen är även en attraktiv plats för gatusport så som skateboard och streetbasket.

Utmed Oskarsleden står en rad med unga ekar som bidrar med grönska åt de dominerande hårdgjorda ytorna i området samtidigt som de skärmar av från trafiken på den passerande leden. En rad med popplar ramar in en av de större parkeringsytorna (Figur 3.6).

Den valda avgränsningen av platsen omfattar Packhuskajen från Operan till Casinot och planterade träd i närområdet. Platsen har inventerats ingående eftersom den bedömts bli påverkad av schaktarbeten.



Platsens värde

Rekreativsvärdena är mycket höga tack vare det attraktiva hamnstråket som ger möjlighet till såväl umgänge och folkliv, som vila och avkoppling. Upplevelsevärdena är också mycket höga baserat på den unika hamnmiljön och närheten till älven. Platsens träd ramar in och mjukar upp de hårdgjorda ytorna. Avståndet till bostäder utan barriärer ligger inom 300 meter men området faller inte inom kriterierna för bostadsnära park- och naturområde eftersom det saknar ett varierat växt- och djurliv.



Figur 3.5 Packhuskajen är ett attraktivt promenadstråk utmed södra älvstranden.



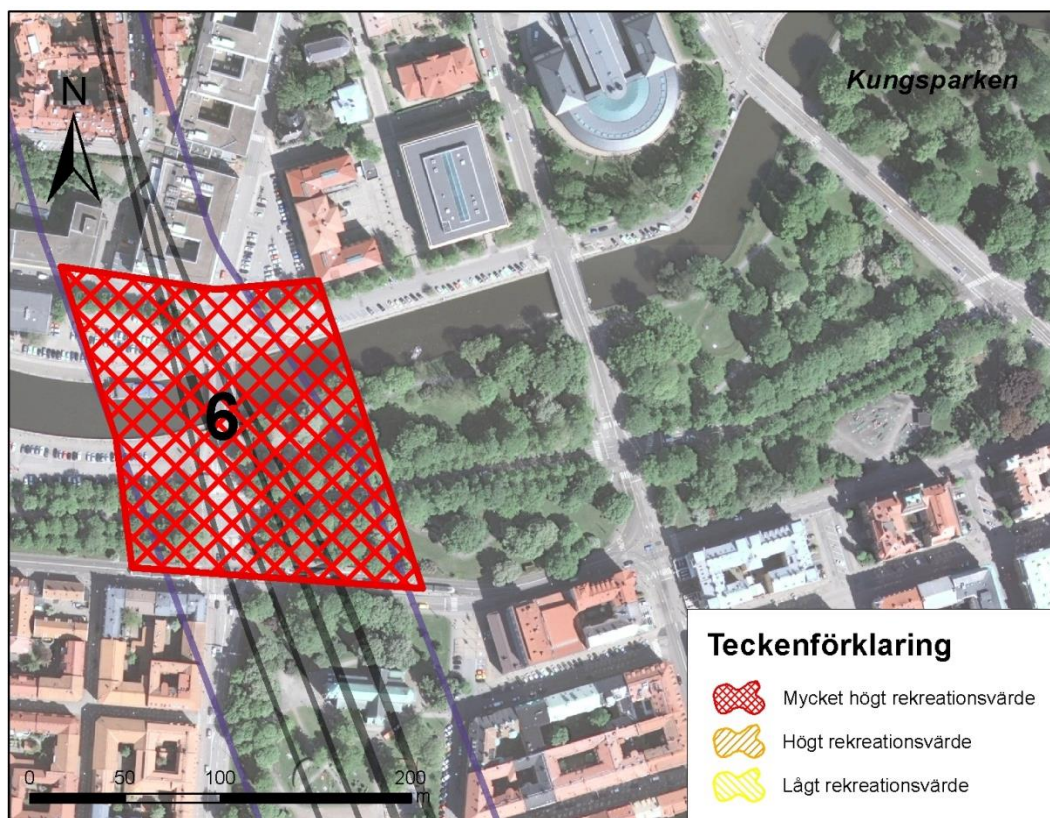
Figur 3.6 En poppelrad ramar in en parkeringsplats vid Packhuskajen. Platsen har mycket höga upplevelse- och rekreationsvärden tack vare den unika miljön vid älven.

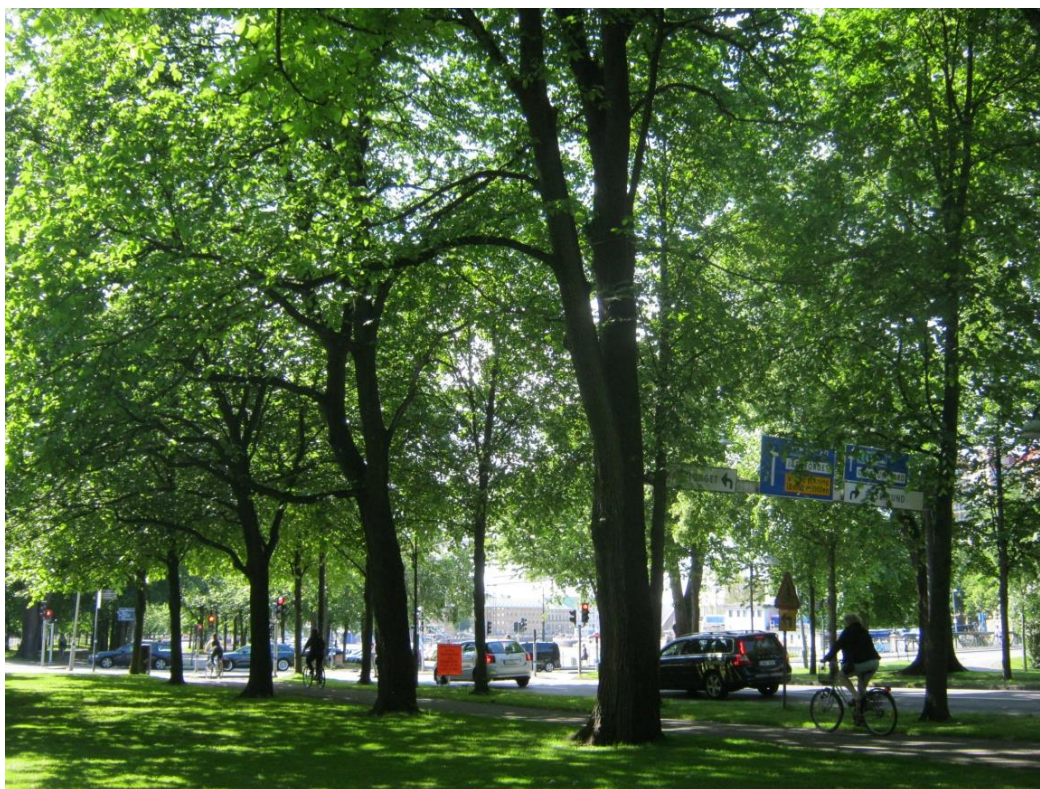
6. Del av Kungsparken, Nya Allén och Rosenlund

Kungsparken utgör ett sammanhängande grönområde från Haga Kyrkoplan i väster till Fattighusån i öster. Parken avgränsas i norr av vallgraven och i söder av Parkgatan. Även Nya Allén räknas till Kungsparken och hela området är cirka 3,5 ha.

Kungsparken anlades på utsidan av vallgraven efter raseringen av fästningsvallarna. Anläggningen påbörjades med Nya Allén under 1820-talet. På var sida om gatan planterades dubbla rader med almar (Figur 3.7). Under 1980-talet inleddes en genomgripande renovering av allén på grund av almsjukan. Idag utgörs de yngre träden av lind. De äldre almarna kommer sannolikt att bli ersatta inom en inte alltför lång tidsrymd.

Kungsparken är gestaltad i engelsk stil med svängda gångstråk och solitära olikåldriga träd av ett stort antal arter. Här löper stora huvudstråk för bilar, kollektivtrafik och cyklar. Ett viktigt gångstråk följer vallgraven. Parken upplevs inte bara när man vistas inne i parken utan även sett från vallgraven, till exempel från de passerande turistbåtarna.





Figur 3.7 Några av de äldre träden i Nya Allén, en del av Kungsparken. Upplevelsevärdet är mycket högt i hela parken.

Utefter Vallgraven står träd av bland annat arterna pil, alm, kastanj och poppel. Ett antal träd längs åbrinken är flerstammiga och flera av dem har nedsatt kondition. Inne i parken finns stora träd av kastanj, bok och alm. Vallgraven är fiskförande och hyser 20-30 olika fiskarter. Vallgraven utnyttjas till viss del för fritidsfiske. Under Kulturkalaset erbjuder till exempel Sportfiskarna prova-på-fiske i Vallgraven.

Norr om Rosenlundsbron finns öppna stenbelagda ytor med sittplatser där man kan blicka ut över vallgraven (Figur 3.8). Här finns ett fåtal träd, bland annat en vacker gammal lindrad utanför Sociala huset. I övrigt präglas platsen framförallt av sten och vatten samt av Kungsparken som ligger ett stenkast bort. På sydvästra sidan av bron på Rosenlundsplatsen står skulpturen "Mosaikpelare" från 1998 av David Nash. Skulpturen består av två tillhuggna trädstammar i cederträ.

Det bedömda och inventerade avsnittet av Nya Allén och Kungsparken består av den yta av parken och allén som ligger inom Västlänkens korridor.



Figur 3.8 Upplevelsevärdena kring Rosenlundsbron är höga.

Platsens värde

Rekreativsvärdena för området är mycket höga och grundar sig till stor del på den vackra parkmiljön och promenadstråken. Kungsparken har också mycket höga upplevelsevärden som baseras på de klassiska parkmiljöerna med flertalet arter solitärträd, promenadstråk och mindre platsbildningar.

Rosenlundsbrons rekreativsvärden baseras främst på de vackra sittplatserna som anordnats vid kanalen. Området har höga upplevelsevärden tack vare de vackra stenarbetena och vyerna mot Vallgraven, parken och den omkringliggande staden. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park eftersom det är lättåtkomligt, ligger inom 300 meter från bostadskvarter och har ett varierat växt- och djurliv. Hela Kungsparken faller inom kriteriet för stadsdelspark och är ett rekreativsalternativ för boende inom 1 kilometers avstånd. Parken används enligt Göteborgs Stads sociotopkarta av människor från hela Göteborg.

7. Haga kyrkoplan och del av Vasagatan

Haga kyrkoplan består av parkområden kring Hagakyrkan och Gamla stadsbiblioteket och omfattar cirka 2,5 ha (Figur 3.9). Parken ligger mellan Vasastadens stenfasader och Hagas låga träfasader och markerar gränsen mellan de två stadsdelarna. Hagakyrkan framhävs genom sitt läge på en liten kulle som höjer sig över Kungsparken.

Haga kyrkoplan omges av stora träd som skärmar av mot de trafikerade gatorna och för in grönska på Storgatan, Parkgatan och Sprängkullsgatan. I backen direkt norr om kyrkan står flera stora träd, bland annat fyra kastanjer som ramar in entrén. I övre delen av backen upp mot kyrkan finns ett antal välväxta rhododendronbuskage. I området har också gjorts en relativt omfattande nyetablering av mer exotiska trädarter.

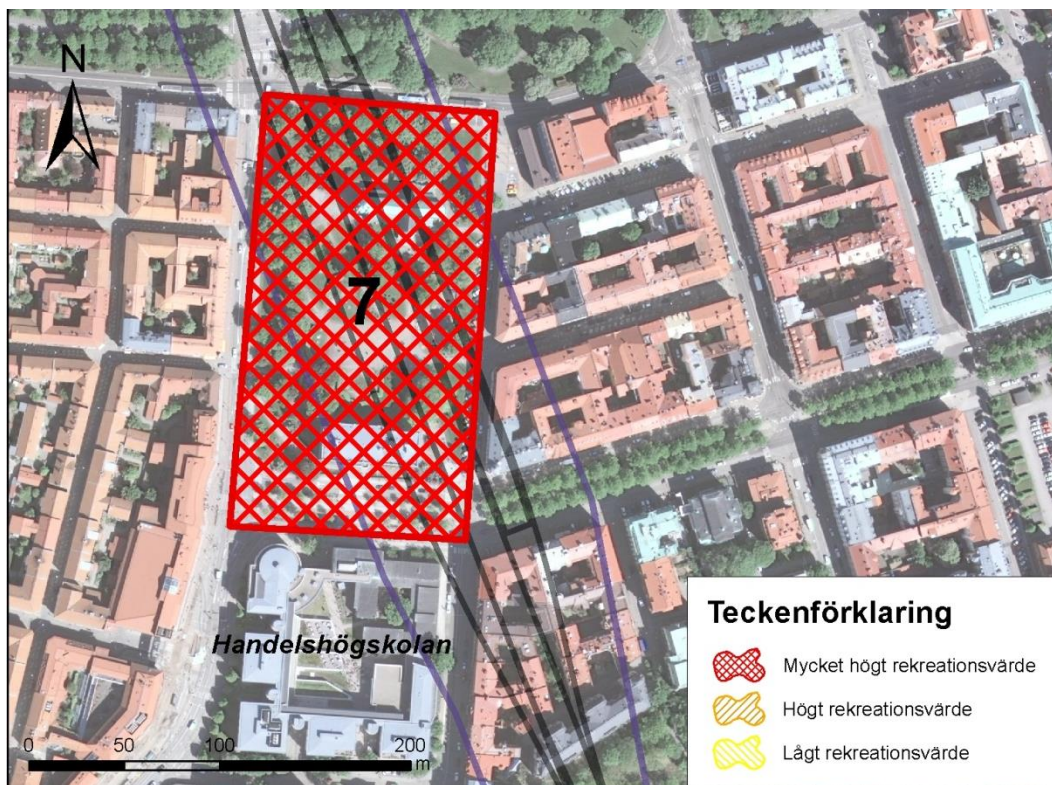
Parkytan utnyttjas av människor som bor, arbetar eller studerar i närheten. Området har en lugn och rofylld karaktär. I parken förekommer många aktiviteter av spontan karaktär. Här finns bland annat en populär lekplats och många sittplatser.

Dammen/fontänen vid Gamla stadsbiblioteket har gjorts om till en perennplantering. I grusytan, som finns i centrum av platsen, står ett minnesmonument över Raoul Wallenberg av Charlotte Gyllenhammar.

Söder om Haga Kyrkoplan ligger gamla stadsbiblioteket med entré från Vasagatan (Figur 3.10). Här står en byst föreställande S A Hedlund och två mycket sirligt utformade gatlyktor.

Vasagatan är ett populärt promenadstråk som kantas av många caféer och med ett rikt studentliv. Vasagatan fungerar också som ett viktigt kommunikationsstråk.

Den valda avgränsningen av området sammanfaller med Haga Kyrkoplans gränser.





Figur 3.9 Haga kyrkoplan har mycket höga upplevelse- och rekreationsvärden.



Figur 3.10 Sista delen av Vasagatan där de gamla lindarna bytts ut mot silverlönner. I bakgrunden syns delen av gatan där de äldre träden fortfarande står kvar.

Platsens värde

I parken finns ett högt rekreativvärde som utgörs av bland annat sittplatser och lekplatser. Platsen fungerar inte bara som målpunkt utan även som en länk mellan stadsdelarna Haga och Vasastaden. Upplevelsevärde är högt baserat på stora skönhetsvärden och äldre träd av olika arter.

I den stadslivsanalys för centrala Göteborg som gjordes 2011 har Haga kyrkplan särskilt analyserats. Analysresultaten visar att vistelsen i parken framför allt sker i platsens inre delar, vid lekplatsen och vid de talrika bänkarna. Förklaringen till det kan vara att de västra delarna ligger för nära bildominerade gator och vistelsen där blir varken fridfull eller säker. Mellan Haga kyrkplan och Haga är också biltrafiken omfattande, samtidigt som korsningarna är oöverskådliga och därmed otrygga för barn.

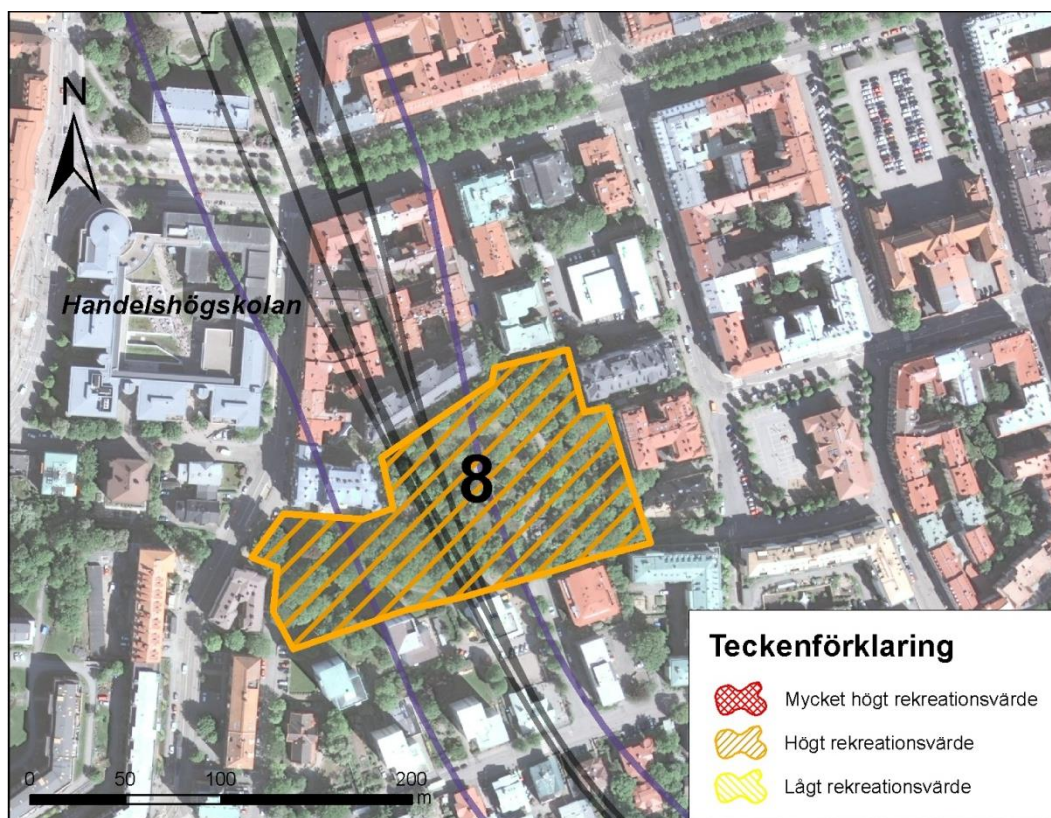
Haga kyrkplan är därigenom, som många andra parker i centrala Göteborg, omgiven av trafikbarriärer som både begränsar tillgängligheten, i synnerhet för barn, och minskar rekreativvärdena. Det framkom i analysen även att det inte går några naturliga gångstråk genom Haga kyrkplan på grund av att entréerna är mindre överblickbara och att det finns mer tillgängliga stråk vid sidan av parken. Gångflödena genom parken är därför låga och de mest tillgängliga stråken mellan stadsdelarna ligger bredvid, snarare än genom Haga kyrkplan. Från Vasagatan är parken dessutom svår att överblicka. Likväl som träden skapar rekreativa kvaliteter minskar de samtidigt parkens förutsättningar att bli använd.

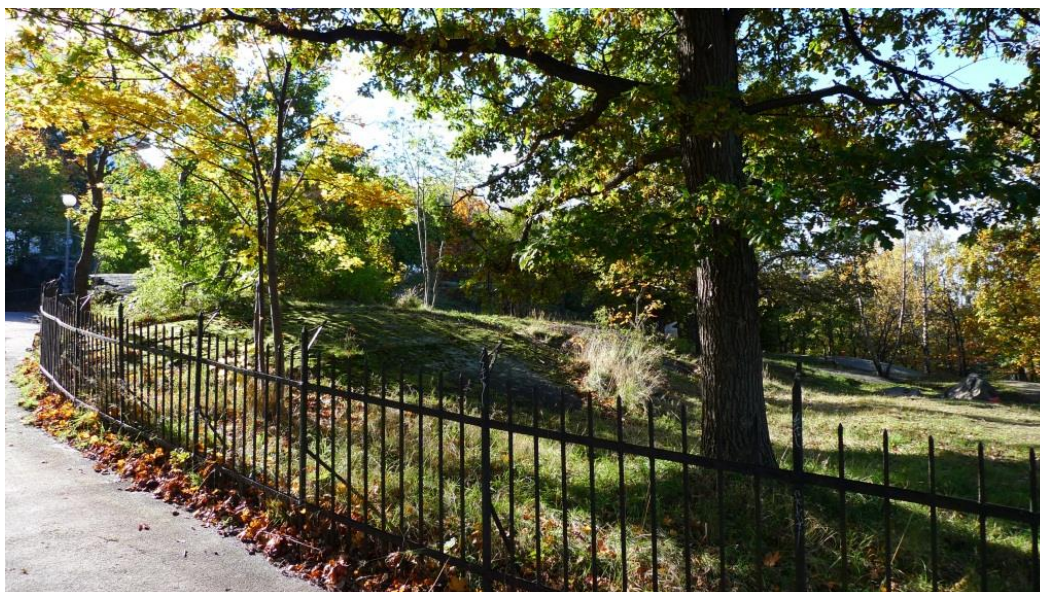
Platsen används främst av boende i området och faller inom kriteriet för bostadsnära park eftersom det ligger inom 300 meter från bostadskvarter, har ett varierat växt- och djurliv samt är lättåtkomligt.

Rekreativvärdena utmed Vasagatan är relativt låga på grund av gatans bullriga miljö. Gatan har dock ett visst rekreativvärde som promenadstråk och cykelled. Gatan fungerar främst som transportled och många personer passerar varje dag framförallt på cykel, till fots eller i spårvagn. Upplevelsevärdena längs Vasagatan är däremot mycket höga bland annat tack vare de vackra träden tillsammans med omgivande byggnader.

8. Parkområde mellan Övre och Nedre Fogelbergsgatan

Området består av naturmark som sparats när omgivande områden bebyggdes. Kärnan i området har en tydlig parkkaraktär med några riktigt stora träd och i de perifera delarna ung lövskog (Figur 3.11). Hela området är cirka 1,8 ha stort och vanliga arter är ek och lönn. Platsen ligger högt och är bergig med vissa svårtillgängliga partier. En lång och brant trappa, Rhododendrontrappan, leder upp från Nedre Fogelbergsgatan. Trappan övergår genom området i en bred asfalterad gångväg med smidesstaket på båda sidor. Innanför staketet ligger bland annat en lekplats. Fogelbergets läge på höjden ger möjlighet till utsikt över staden.



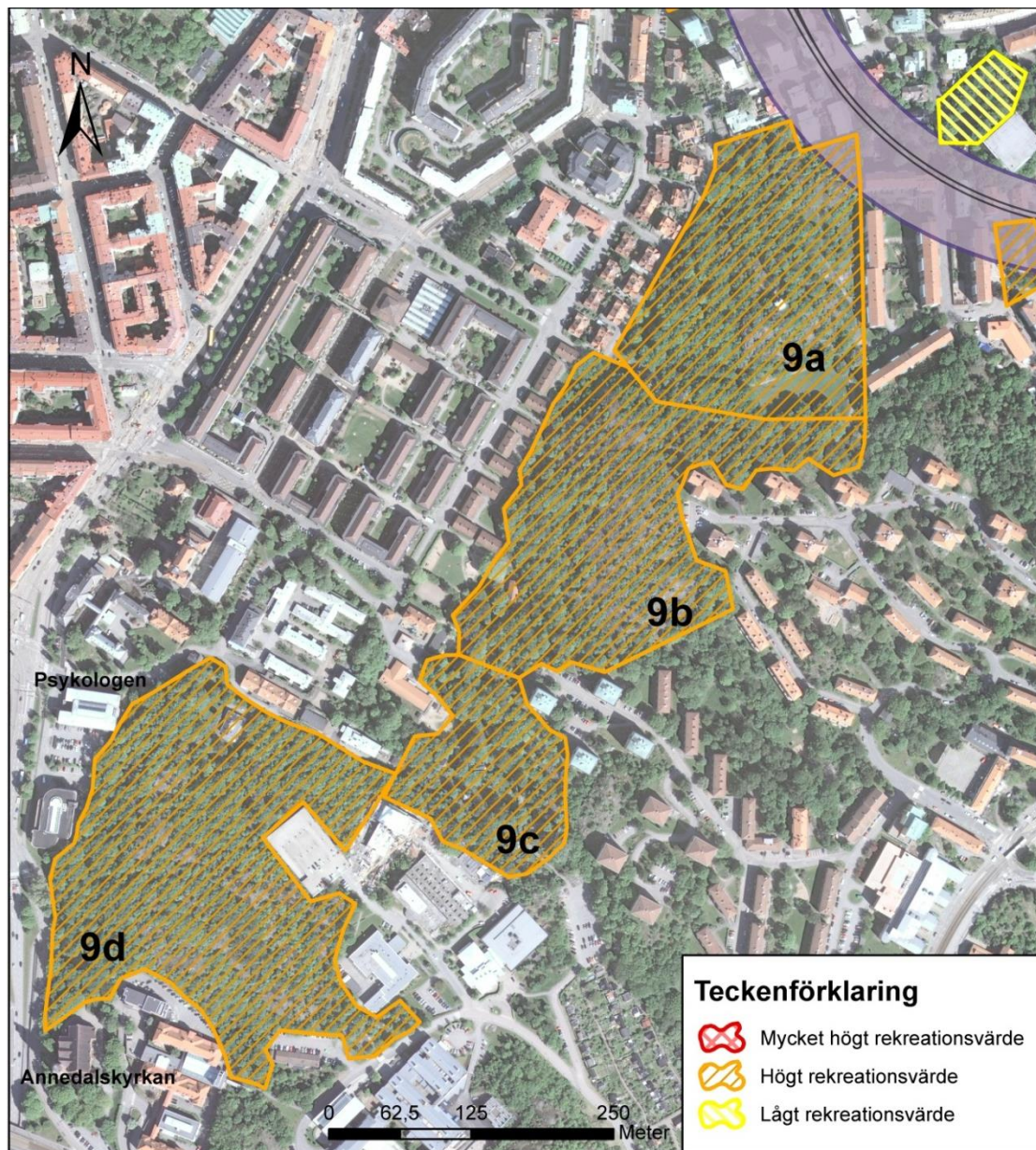


Figur 3.11 Gångvägen genom parkområdet mellan Övre och Nedre Fogelbergsgatan kantas av ett äldre smidesstaket. Här finns höga upplevelsevärden.

Platsens värde

Området har höga rekreativvärden eftersom gångstråket är välanvänt och hela området besöks av barn från omkringliggande bostadsområden. Platsen har höga upplevelsevärden på grund av sin karaktär som naturområde bevarat mitt inne i staden. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur eftersom det är stort och ligger inom 300 meter från bostadskvarter. Samtidigt har det ett varierat växt- och djurliv och är lättåtkomligt.

9. Grönområden mellan Landala och Annedalskyrkan



9a. Grönområde omkring Landala vattentorn

Ett naturområde på cirka 3,5 ha omkring Landala vattentorn har sparats när resten av stadsdelen bebyggdes (Figur 3.12). Väster om Annedal stiger terrängen kraftigt uppåt och en asfalterad gångväg leder upp mot Landala. Delar av området är mycket svårtillgängliga med synligt berg och några mycket branta klippartier. Området används för promenader.

På högsta punkten ligger Landala vattentorn. Vattentornet som har högt kulturhistoriskt värde är inte längre i bruk. Härifrån får man en vacker utsikt över staden. Vegetationen består framförallt av inhemska arter av lövträd i varierande storlek.

En större öppen gräsyta ligger mellan två skogspartier och modern höghusbebyggelse från 70- talet. Gräsytan inbjuder till bollsport och lek men också picknick och vila.

Platsen inventeras inte ytterligare då eventuell påverkan är osäker i detta skede. Det bedömda området har begränsats till den norra delen av grönområdet som ligger närmast Västlänkens korridor.



Figur 3.12 Den öppna gräsmattan i området är viktig för närrecreationen. De omgivande träderna ramar in platsen och ger skogskänsla.

Platsens värde

Möjligheten till närrecreation är mycket viktig och rekreationsvärdena är höga framförallt för närboende i både Landala och Norra Guldheden. Sparad natur fyller ett stort upplevelsevärde och här finns både skogskänsla och möjlighet till utsikt över staden.

Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur. Området ligger inom 300 meter från bostadskvarter i Landala och Norra Guldheden och har ett varierat växt- och

djurliv samt är lättåtkomligt. Grönområdet faller inom kriteriet för stadsdelspark och är ett rekreationsalternativ för boende även på längre avstånd i stadsdelarna Landala och Norra Guldheden.

9b. Grönområde nedanför Norra Guldheden

Bergigt lövskogsområde nedanför Norra Guldheden. Området är till stor del svårtillgängligt och bergigt med kraftiga lutningar. Det tunna jordlagret i de högst belägna punkterna sätter sin prägel på miljön. Längre ner mot Carl Grimbergsgatan blir det lummigare. Vegetationen består framförallt av inhemska arter av lövträd i varierande storlek. Platsen inventeras inte ytterligare då eventuell påverkan är svårbedömd i detta skede.

Platsens värde

Rekreationsvärdena är höga eftersom det kan antas att barn leker här och närheten till bostadsområden bidrar. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur.

9c. Koloniområde, Änggårdens odlareförening

Lummigt koloniområde i dalgång mellan två bergssluttningar. Platsen inventeras inte ytterligare då eventuell påverkan är svårbedömd i detta skede.

Platsens värde

Området har höga rekreationsvärden, dock främst för odlarna. Den vackra lummiga dalgången har även estetiska värden som i sig ökar rekreationsvärdet. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur.

9d. Grönområde mellan Psykologiska institutionen och Annedalskyrkan

Platsen ligger sydöst om Psykologen vid Haraldsgatan i en kraftig bergssluttning som vetter mot väster. I sluttningens lägre delar verkar jordlagret vara tjockare och här växer ett antal större träd av framförallt ek och lönn (Figur 3.13). Längre upp i sluttningen blir berget brantare och övergår i en nästintill lodrät bergvägg. Här växer mindre tallar och ekar (Figur 3.14). Längs bergskanten går ett smalt asfalterat stråk, fjärrvärmeledning, som används av bland annat hundägare (Figur 3.15). Stråket fungerar också som genväg mellan Konstepidemin och Annedalskyrkan.



Figur 3.13 Gångstråk mellan lövträdsridå och bergssluttning vid Haraldsgatan.



Figur 3.14 Flera stora ekar står i sluttningen ner mot Psykologens parkering



Figur 3.15 Stor ek vid sidan av det lilla gångstråket mot Annedalskyrkan

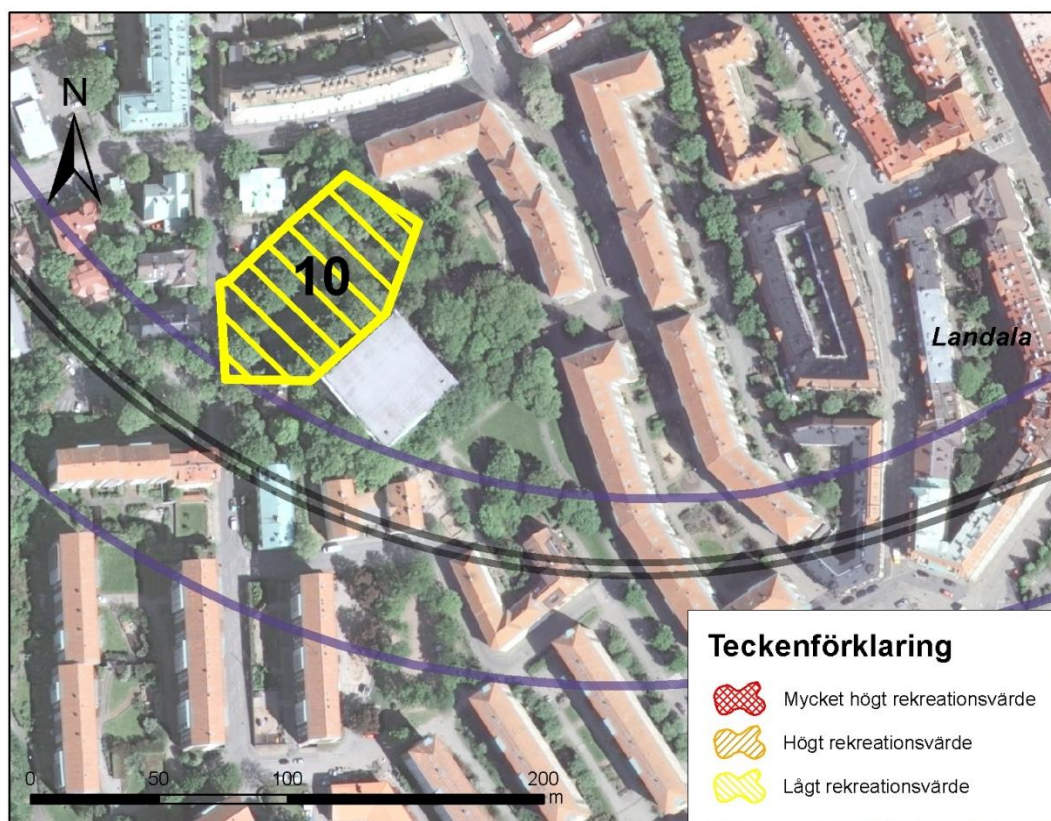
Platsens värde

Rekreativsvärdena är relativt höga i området vilket beror på den lummiga bergssluttningen samt det välanvända gångstråket som går igenom området. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur.

10. Grönområde kring Fjäderborgen

Området kring Fjäderborgen på cirka 1 ha är liksom andra närliggande naturområden bergigt och klätt med lövskog (Figur 3.16). Bland trädarterna märks lönn, alm och ask. Beståndet är över lag ungt och har inga högre upplevelsevärden. En gångstig löper genom området som inbjuder till promenader och på Fjäderborgens norrsida finns en liten sittplats som ger möjlighet till vila och avkoppling. Platsen har kulturhistoriska värden då fjäderborgen en gång i tiden var Göteborgs största vattenreservoar. Vattenreservoaren uppfördes redan 1871 och var i drift till 1941. Platsen används främst av boende i omgivande kvarter och barn leker här.

Det inventerade området avgränsas till gångstigen som går genom grönområdet och närmast omgivande träd.





Figur 3.16 Parken vid Fjäderborgen har låga rekreativvärden.

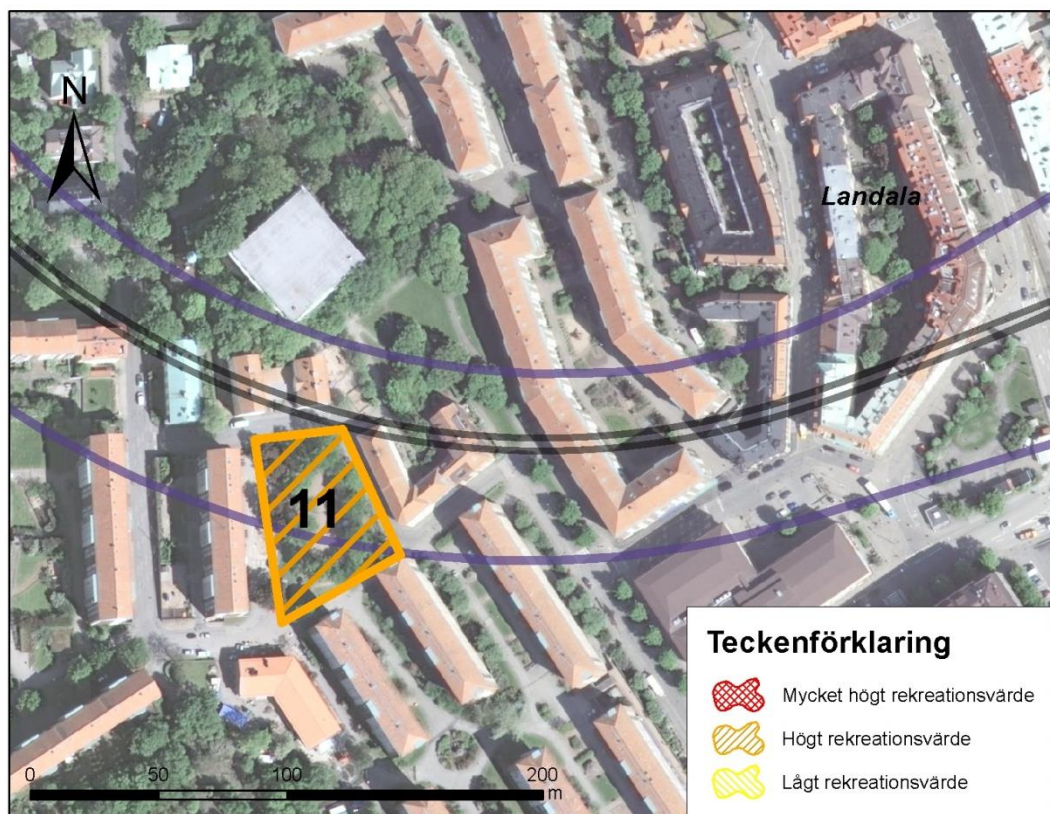
Platsens värde

Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur eftersom det ligger inom 300 meter från bostadskvarter, har ett varierat växt- och djurliv och är lättåtkomligt. Rekreativvärdena är dock relativt låga och består främst av gångstråket genom området.

11. Lekplats vid Malmstensgatan

Inne i bostadskvarteren vid Malmstensgatan ligger en lekplats omgärdad av vallar och höga lindar. Insynen är begränsad av de höga träden och platsen blir därför skyddad (Figur 3.17). Träden gör också att platsen sticker ut lite i området med modern bostadsbebyggelse. Platsen används främst för lek och bollsport. Parkområdet är cirka 0,2 ha stort.

Det inventerade området följer de trädbevuxna vallarnas gränser.





Figur 3.17 De höga lindarna kring lekplatsen vid Malmstenstengatan ger ett visst upplevelsevärde och de har även ett värde som rumsskapande element.

Platsens värde

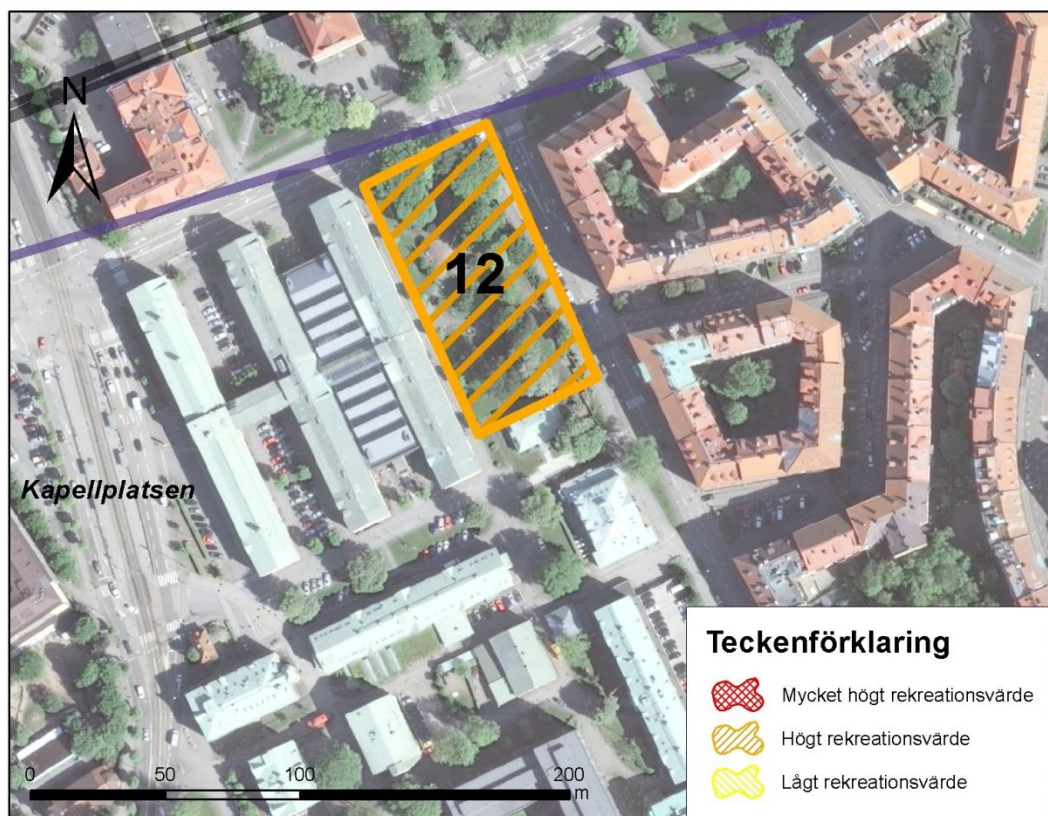
Rekreativsvärdet är högt och grundar sig främst på lekmiljön innanför vallarna. De högvuxna lindarna utgör en välkommen grönska i området och ger ett visst upplevelsevärde. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur eftersom det ligger inom 300 meter från bostadskvarter, är 0,2 ha stort och är lättåtkomligt. Dessutom bidrar grönskan till att området får ett varierat växt- och djurliv.

12. Park vid Vasa Konsthall

Parken på cirka 0,6 ha vid Vasa Konsthall är delvis muromgärdad (Figur 3. 18 och Figur 3.19) och blir därför avskärmad från de ganska hårt trafikerade gatorna på utsidan. Bakom murarna skapas ett lugn och här finns många vackra stora träd, ett vindlande gångsystem, sittplatser och en boulebana. Det inventerade området följer parkens gränser.

Platsens värde

Området har ett högt rekreativvärde eftersom det finns möjlighet till både avkoppling och till exempel boulespel. Det höga upplevelsevärde baseras på höga gestaltungsambitioner, de vackra träden och den lugna miljön som finns bakom murarna. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur eftersom det ligger inom 300 meter från bostadskvarter, har ett varierat växt- och djurliv och är lättåtkomligt.





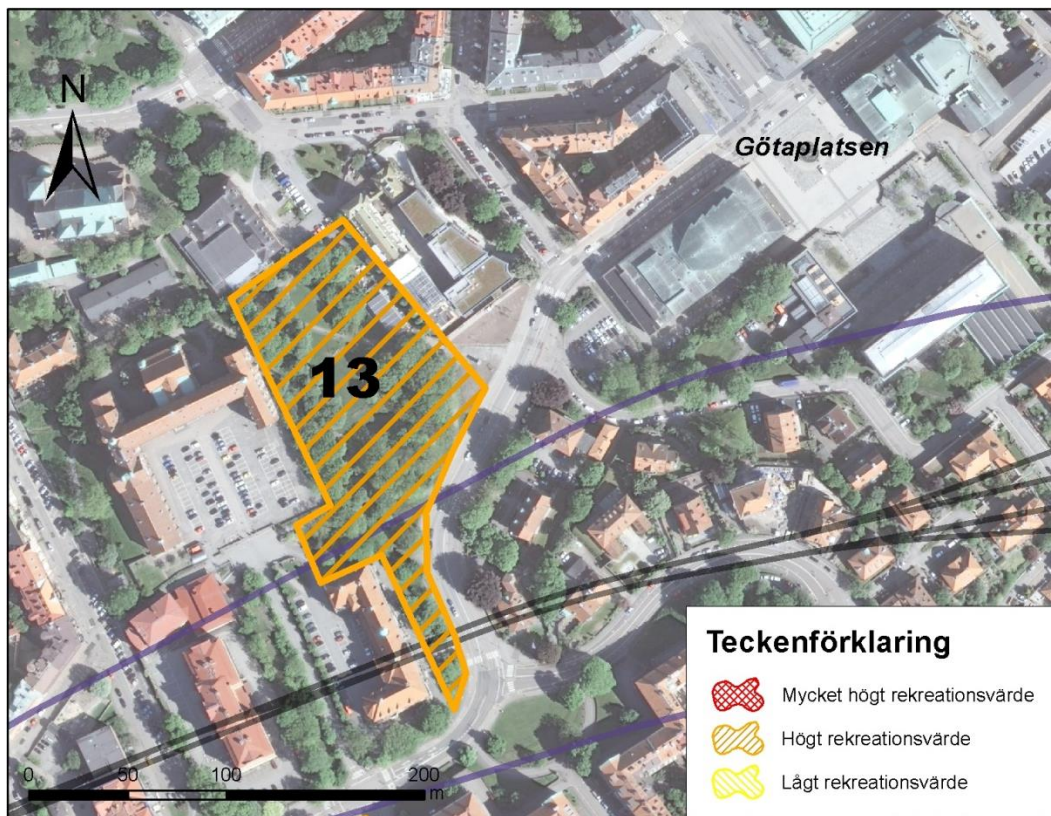
Figur 3.18 Parken vid Vasa Konsthall har höga upplevelsevärden eftersom den är ett lugnt och skyddat rum med många vackra träd.



Figur 3.19 Parken vid Vasa Konsthall.

13. Park mellan Hvitfeldtska och Landsarkivet

Hvitfeldtska parken, lokaliserad mellan Hvitfeldtska och Landsarkivet, är cirka 1,4 ha och består huvudsakligen av böljande gräsmattor med öar av små trädbestånd av ask och lönn (Figur 3.20). Träden är av varierande ålder. En allé med mycket gamla och delvis döda eller döende oxlar följer delar av gångstråket mot Kåren (Figur 3.21). Det inventerade området följer parkens gränser.



Figur 3.20 De böljande gräsmattorna och grupperna av träd har ett högt upplevelsevärde i parken mellan Hvitfeldtska och Landsarkivet.



Figur 3.21 En gammal oxelallé leder fram mot kårens baksida.

Platsens värde

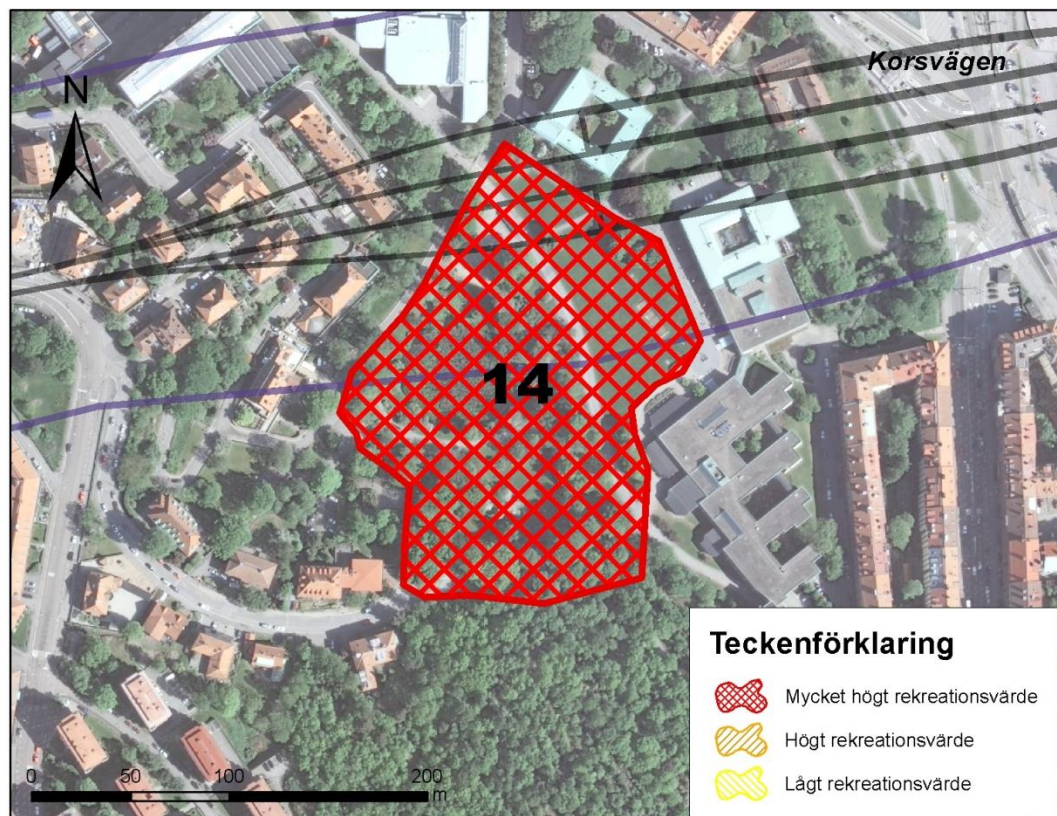
Hvitfeldtskaparken har relativt höga rekreationsvärden baserat på att parken används som promenadstråk såväl som till picknick. Parken erbjuder också platser för vila och avkoppling. Gestaltungsambitioner där det gröna varit en självklar del av bebyggelsen vid stadsdelens framväxt ger höga upplevelsevärden. Upplevelsevärdena ökar dessutom med platsens ålder. Här finns flera äldre träd. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park eftersom det ligger inom 300 meter från bostadskvarter, har ett varierat växt- och djurliv samt ligger lättåtkomligt. Parken används även av övriga boende i stadsdelen.

14. Renströmsparken

Renströmsparken på cirka 4 ha, med Näckrosdammen centralt placerad, är belägen mitt bland Göteborgs universitets olika fakulteter (Figur 3.22). Näckrosdammen tillkom i samband med Göteborgs jubileumsutställning 1923 då området var en central del av utställningsområdet. Efter utställningen utvecklades karaktären av park i området och Renströmsparken anlades. Renströmsparken är en del i det värdefulla stråket med parker, platser och friliggande byggnader som sträcker sig från Vasaplatsen via Vasaparken, Götaplatsen och Lorensbergsparken till Renströmsparken. Stråket präglas av påkostade allmänna byggnader vid representativa platser eller i parkmiljö.

Bebyggelsen kring parken består till stor del av stora tegelvillor från tidigt 1900-tal. Själva parken består av en stor gräsmatta framför Humanisten och universitetsbiblioteket. Den stora gräsmattan ger en känsla av öppenhet och överblickbarhet och är en plats för umgänge. Vid sidan av gräsmattan ligger Näckrosdammen och bredvid den finns en välanvänd lekplats som är en populär plats för utflykter. Kring dammen finns flera mycket stora och gamla träd, bland annat en pil med enormt stamomfång. Här finns de flesta inhemska lövträdarter representerade, till exempel alm, bok och avenbok. I parken finns flera växter som blommar under sommarhalvåret. Ett gångsystem som inbjuder till promenader leder runt dammen och vidare upp mot olika delar av Johanneberg. I parken finns flera sittplatser som erbjuder vila och vacker utsikt över dammen. Parken har en viktig funktion som grön oas i staden.

Det inventerade området följer parkens gränser. Området avgränsas av närliggande bebyggelse och en gångväg i söder.



Figur 3.22 Näckrosdammen i Renströmsparken med omgivande grönska har mycket höga upplevelse- och rekreativsvärden.

Platsens värde

Rekreationsvärdena är mycket höga då parken används frekvent av både studenter och barn. Platsens värde består framförallt av det mycket höga upplevelsevärdena i de stora uppvuxna träden och vattenmiljöerna kring dammen. Under sommarhalvåret förhöjer blomningen av bland annat näckrosor ytterligare parkens rekreativvärde. Området faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur eftersom det ligger inom 300 meter från bostadskvarter, har ett varierat växt- och djurliv och är lättåtkomligt. Grönområdet faller inom kriteriet för stadsdelspark och är ett rekreativsalternativ för boende även på längre avstånd. Parken har ett stort upptagningsområde och används av människor från hela Göteborg. Parken ligger nära både universitet och Musikhögskolan och har ett högt värde som mötesplats och rekreativsområde för studenter.

15. Korsvägen och Johannebergs landeri

Korsvägen är en av de större knutpunkterna för kollektivtrafiken. Den triangelformade platsen är cirka 0,5 ha och används dagligen av många människor som väntar på spårvagnar och bussar. Många viktiga målpunkter ligger i anslutning till Korsvägen, till exempel Svenska mässan och olika museer.

Själva Korsvägen är en hårdgjord yta och starkt präglad av trafik, men ramas in av ett antal relativt nyplanterade lindar. En kärrek står som ett vårdträd utanför kiosken (Figur 3.23).

I nordöstra hörnet av Korsvägen står en grupp unga svarttallar. Bakom dessa kan man skymta grönskan inne på Liseberg. Utanför Universeum finns ytterligare en öppen plats som innehåller en lekplats, en damm med näckrosor, sittplatser och vegetation (Figur.3.24). Platsen har en viktig funktion som mötesplats.





Figur 3.23 En kärrek står som ett vårdträd utanför kiosken.



Figur 3.24 Dammen utanför Universeum.

På västra sidan av Korsvägen sluttar marken kraftigt uppåt i etapper och bildar en naturlig inramning av platsen. I slänten står konstverket "Diskussion" av Nanna Ullman. Här ligger Johannebergs landeri omgivet av grönska i form av äldre- och nyplanterade träd (Figur 3.25). Den sparsmakade vegetationen på Korsvägen gör att grönskan upp mot Johannebergs landeri blir desto viktigare. Här finns ett stort kulturvärde i form av landeriet och resterna av landeriparken med några riktigt stora och gamla träd. Området kring landeriet är cirka 1,3 ha stort.

Nyligen planterades 21 fruktträd för att återskapa den ursprungliga fruktträdgården vid landeriet. Bland äppel-, päron- och plommonträd finns bänkar att sitta på. Meningen är att besökande ska kunna njuta av blomningen på våren och frukten under sommar och höst.

Terrassen omges av kraftiga stödmurar i natursten. Ovanpå stödmuren finns ett bestånd av lövträd som bildar en skärm mot Universitetsbibliotekets baksida. I gattet mellan landeribyggnaderna och fasaden till Södra vägens intilliggande kvarter, leder en gammal trappa upp till Johannebergsgatans slut och till Renströmsparkens förgreningar. Flera gamla stora träd finns kring trappan.



Figur 3.25 Parken vid Johannebergs landeri har främst mycket höga upplevelsevärden men också ett högt rekreationsvärde.

Platsens värde

Rekreationsvärdena för Korsvägen är låga beroende på att det främst är en knutpunkt för kollektivtrafiken. Här finns dock upplevelsevärden som grundar sig på att platsen är väl gestaltad.

Rekreationsvärdena för miljön kring Johannebergs landeri är höga trots närheten till trafikerade Korsvägen. Detta beror främst på landeriets kulturmiljövärden. Här finns också en stor potential att utveckla värdena ytterligare, vilket till viss del har skett i samband med nyplanteringen av fruktträdgården. Upplevelsevärdena är baserade på den ålderdomliga karaktären och grönskan.

Platsen används främst av boende i omgivande kvarter. Området runt landeriet faller inom kriteriet för bostadsnära park eftersom det ligger inom 300 meter från bostadskvarter och området är lättåtkomligt. Växt- och djurlivet är varierat. Bland annat lockar de nyplanterade fruktträden till sig insekter och fåglar.

16. Liseberg

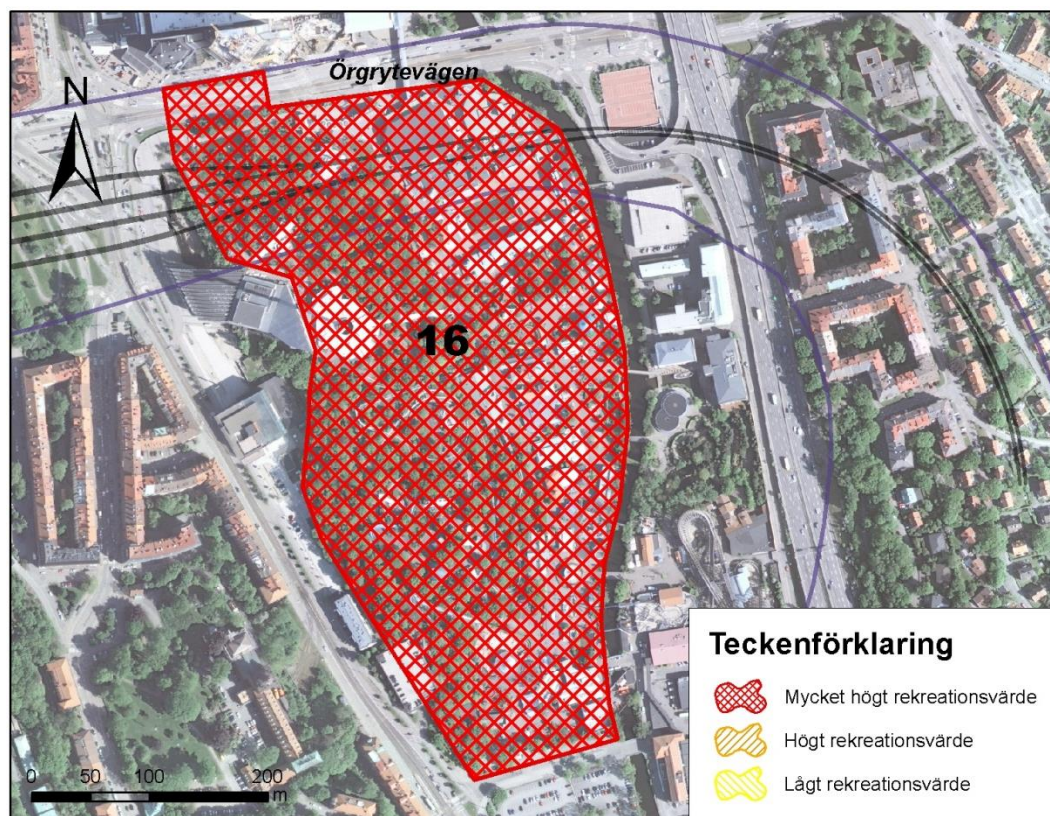
Liseberg är idag inte någon öppen allmän park utan en nöjespark om cirka 13,6 ha med entréavgift. Ursprungligen var Liseberg ett landeri. År 1923 anlades det som idag är Sveriges största nöjespark. Den bergiga västra delen är en parkmiljö som upptar en stor del av Lisebergs yta. Här finns ett artrikt lövträdsbestånd och delar med naturkaraktär.

En trädrad avgränsar Örgrytevägen från en gångväg mellan Korsvägen och Lisebergs entré. Träden har en rumsbildande effekt för både gångvägen och Örgrytevägen. På väg mot entrén kan delar av Lisebergs grönska upplevas från utsidan av passerande. Nöjesfältets huvudentré med sina två välkända rosa torn utgör ett viktigt blickfång i stadsbilden (Figur 3.26). Huvudentrén fick sitt nuvarande utseende år 1940.

Inne på området finns såväl större naturpartier som områden med parkkaraktär (Figur 3.27). I ”Teaterbacken”, sluttningen ner mot huvudstråket, står tolv stora och vackra solitärträd och åtta skulpturer. En trappa från huvudstråket leder upp till en stor vattenskulptur och vidare in i ett mer naturligt skogsparti. Den internationella trädgårdsutställningen ”Göteborgs Lustgårdar” som hölls 2008 gav upphov till en permanent anläggning med träd, buskar och perenner i det nordvästra hörnet av parken. Delar av denna anläggning, bland annat en damm med vattenfall, kan även upplevas från utsidan.

Platsen har inventerats mer ingående eftersom det finns en stor risk att träden påverkas negativt av schaktarbeten. Det inventerade området inkluderar hela Lisebergsområdet väster om Mölndalsån.

En arbetstunnels påslag planeras i den västra delen av området, söder om Världskulturmuseet. Där utgör en brant bergssluttning en gräns mellan en parkering i samma nivå som Mölndalsvägen och Liseberg som ligger betydligt högre (Figur 3.28). Bergssluttningen är relativt otillgänglig. På sina ställen finns rester av murar och trappor som antas vara en lämning av de villaträdgårdar som tidigare legat på platsen. I och omedelbart nedanför berget växer ett antal yngre spontanetablerade träd av varierande art. Beståndet växer ihop med den vegetation som växer innanför Lisebergs gränser uppe på höjden.



Figur 3.26 Lisebergs huvudentré.



Figur 3.27 Liseberg har mycket stora upplevelse- och rekreativvärde. På bilden syns ett av de mer naturliga skogspartierna.



Figur 3.28 Område söder om Världskulturmuseet för arbetstunnelns påslag. Från parkeringen sluttar marken brant upp mot Liseberg.

Platsens värde

Liseberg kan inte klassas som en bostadsnära park eftersom det är en stängd park som inte ger utrymme för fritt strövande. Liseberg är dock ett utflyktsmål för många och har mycket höga rekreationsvärden. De höga värdena baseras inte bara på åkattraktionerna utan även till stor del på parken med promenadslingor, naturområden och blomsterprakt. Dessa element bidrar även till mycket höga upplevelsevärden.

Platsen för tunnelpåslaget har relativt låga rekreationsvärden. Värdena ligger där framförallt i att det gröna förhöjer stadsbildsvärdet.

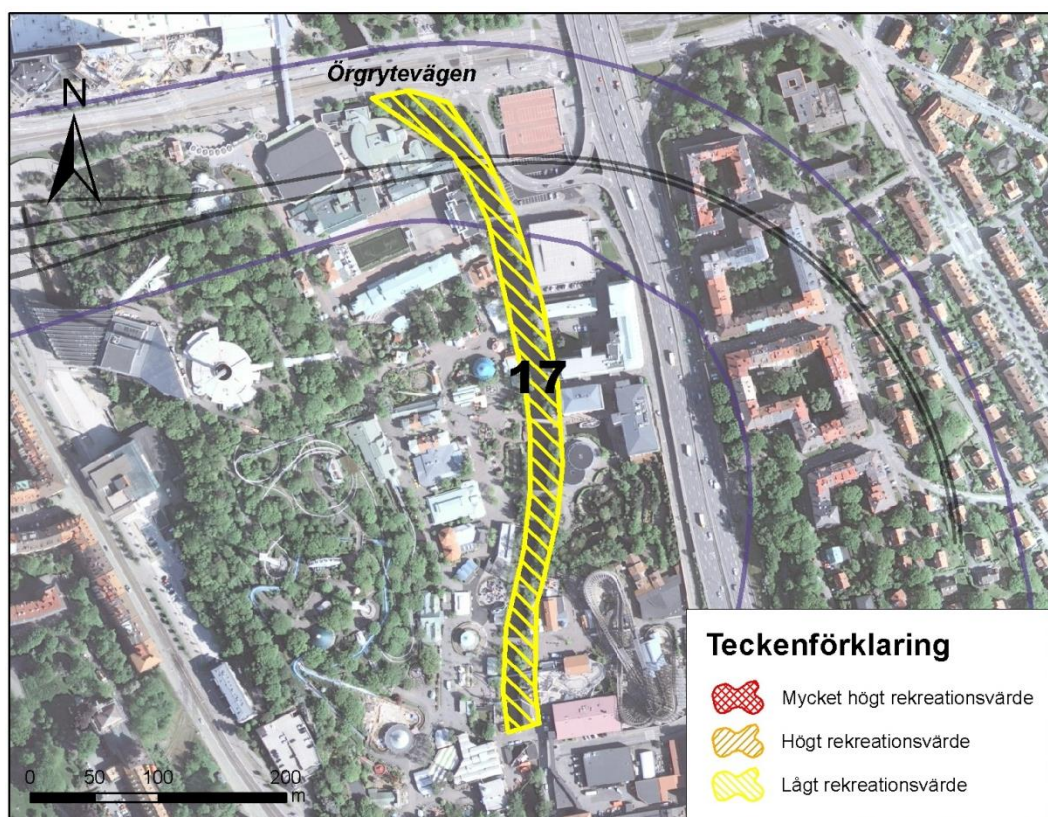
17. Mölndalsån

Mölndalsån rinner från Mölndal norrut upp till Ullevi där den byter namn till Gullbergsån. I höjd med Ullevi ansluter Mölndalsån till Fattighusån. Efter Olskroken är ån kulverterad och går sedan i öppen fåra en kort sträcka vid Partihallarna innan den rinner ut i Sävån och Göta älv. På sträckan mellan Mölndal och Sävån byter ån karaktär flera gånger. Västlänken korsar Mölndalsån där den rinner utmed Lisebergs östra sida och det aktuella området av Mölndalsån är cirka 1 ha (Figur 3.29). Just på denna sträcka är ån både relativt otillgänglig och osynlig. Ett gång- och cykelstråk löper längs med ån tills den går in i Lisebergsområdet. Ån har ett värdefullt djur- och växtliv och kantas av träd. Mölndalsån var under många år helt tom på fisk, men genom ett omfattande miljö- och fiskevårdsarbete har fisklivet återvänt. Bland fiskarter kan nämnas naturligt levande mört, ål, gädda och stationär öring.

Ån har en viss betydelse som kanotled, både för kajak och kanadensare. Det är möjligt att ta sig från Mölndalsån till Göteborgs hamn via Fattighusån och Vallgraven och genom Liseberg. Liseberg har vidtagit en del åtgärder för att underlätta fri passage för kanotister. Det enda hindret längs kanotleden är en sluss vid Drottningtorget där man får lyfta kajaken.

Ån trafikeras även av turistbåten Paddan. Under jul och sommarhalvåret kan man färdas på ån med båtarna från Kungssportsplatsen till Liseberg.

Den inventerade delen av Mölndalsån sträcker sig från Örgrytevägen fram till Getebergsled.





Figur 3.29 Mölndalsån. Vy söderut från Örgrytevägen.

Platsens värde

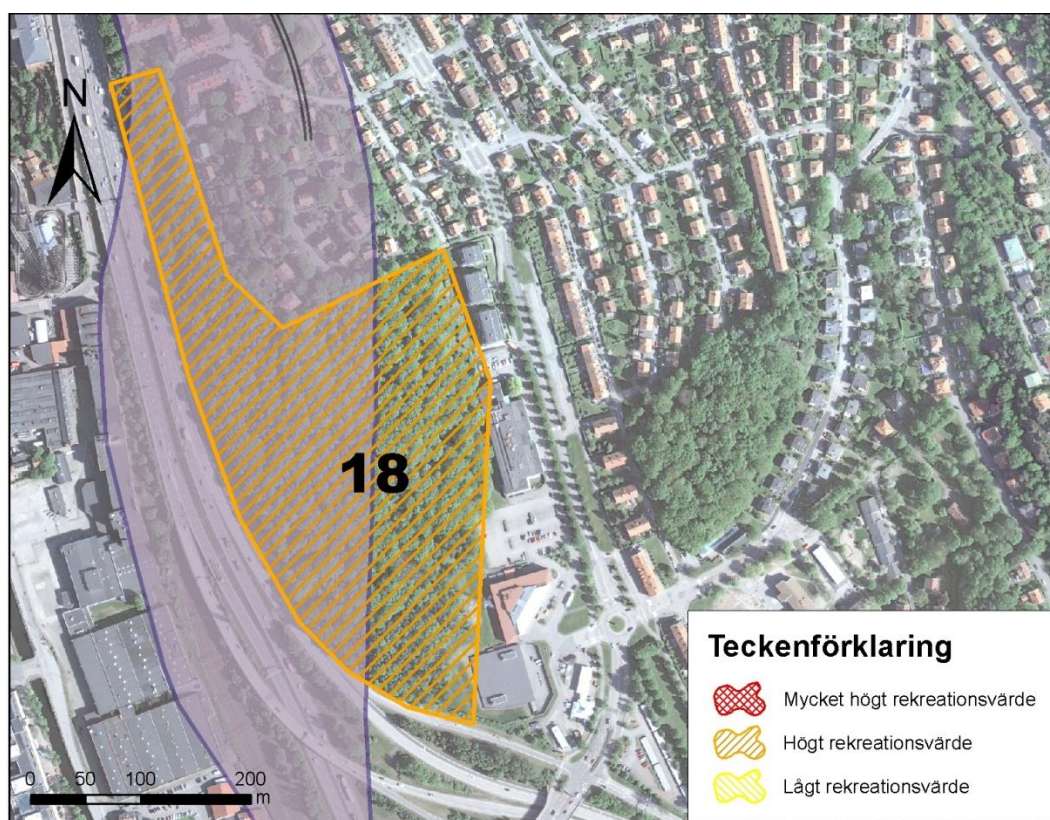
Mölndalsåns rekreativvärden består av det gång- och cykelstråk som löper längs den östra sidan. Mölndalsån har visst rekreativvärde som tätortsnära kanotled som ger möjlighet att paddla in i en storstad. Ån har också ett visst rekreativvärde som transportled för turistbåttrafik till och från Liseberg. Upplevelsevärdena gäller framförallt vattenmiljön, men dessa förloras något då ån ligger otillgängligt. Något värde för fritidsfiske längs aktuell sträcka har inte noterats.

18 Naturområde i Jakobsdal

Mellan Jakobsdal och E6:an finns ett bergsparti med lövskog på cirka 9 ha (Figur 3.30). Delar av området är mycket bullerstört, framförallt dess västra sida ut mot E6:ans trafik. Området består av ekskog, områden av lundkaraktär och partier av mer trivial lövskog. I princip finns samtliga inhemska trädarter representerade liksom några förvildade trädgårdsväxter. Här finns ett nät av gångstigar som dock ofta är branta och dåligt underhållna. Utmed stigarna finns ett antal bänkar. I området finns flera stengärdesgårdar. Här och var syns kojor som tecken på att det används som lekområde för barn. Naturområdet ansluter i flera väderstreck till Örgrytes bostadskvarter. Närmaste skola är Skårsskolan som ligger ca 300 meter från området.

I sydost vid Sankt Sigfridsgatan/Skårsgatan har en mer noggrann inventering gjorts i ett område där en arbetstunnel skall mynna. Där finns bland annat ett antal stora gamla ekar längs en stengärdesgård samt ett bryn av ekar (Figur 3.31).

Det inventerade området följer naturområdets yttre gräns.





Figur 3.30 En av gångvägarna genom naturområdet i Jakobsdal som innehåller flera äldre ädellövträd.



Figur 3.31 Bryn som vetter mot parkeringen vid Sankt Sigfridsgatan/Skårsgatan innehåller flera stora björkar.

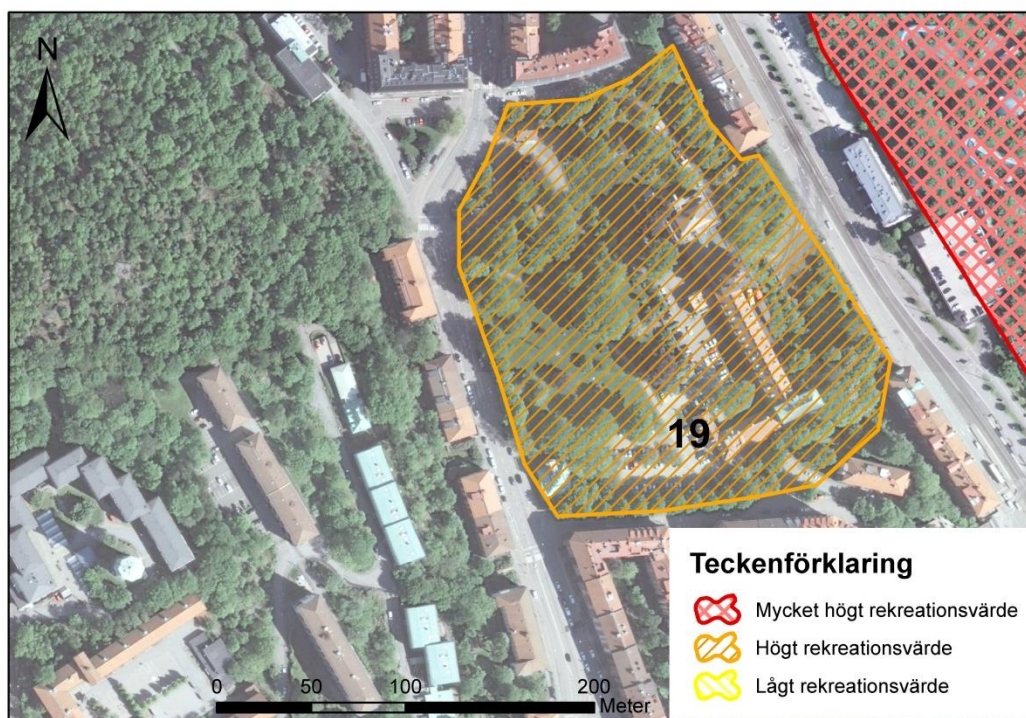
Platsens värde

Området har höga rekreativvärden eftersom här finns ett nätverk av promenadstråk. Skogen verkar användas flitigt av barn och faller inom kriteriet för bostadsnära park- och natur eftersom det ligger inom 300 meter från bostadskvarter och har ett varierat växt- och djurliv. Grönområdet är en stadsdelspark och ett rekreativalternativ även för boende på längre avstånd. Dock utgör Kungsbackaleden en barriär till områdets västra sida vilket delvis gör det svåråtkomligt. Delar av området innehar högre upplevelsevärden, som exempel kan nämnas ekskogen på höjdens östra sida.

19. Carlanderska parken

Parken tillhör Carlanderska sjukhuset men används av allmänheten, troligtvis framförallt av boende i området. Parken innehåller bland annat många stora solitära lövträd, flera prydnadsträd och stora gräsmattor att vistas på. Tillsammans med de vackra byggnaderna skapar parken en vacker och trivsamt miljö. Parken inventeras inte ytterligare då eventuell påverkan anses svårbedömd i detta skede.

Platsen för påslaget till arbetstunneln som planeras bredvid Chalmerstunneln har dock inventerats mer noggrant. Här sluttar marken kraftigt ner från Carlanderska sjukhuset och mot Mölndalsvägen (Figur 3.32). Gräset är klippt i en bred remsa en bit upp i sluttningen, men därefter övergår terrängen i att bli mer naturlig. Flera större solitära träd står tillsammans med mindre, troligen spontanetablerade, lövträd i en matta av högre fältskikt med arter som brännässlor och kirskaål.





Figur 3.32 Bredvid Chalmerstunneln lutar marken relativt kraftigt upp mot Carlanderska sjukhuset.

Platsens värde

Carlanderska parken har ett högt rekreativvärde baserat på den speciella sjukhusmiljön, upplevelsen av den uppvuxna parken tillsammans med de vackra tegelbyggnaderna. Parken utgör en målpunkt för de boende i området och faller inom kriteriet bostadsnära park. Platsen för tunnelpåslaget har relativt lågt rekreativvärde men ett stort stadsbildsvärde. Vegetationen försköner den annars ganska hårdgjorda stadsmiljön.

Referenser

Banverket, Västlänken järnvägsutredning. Banverket 2006

Banverket, Park- och naturinventering. Banverket 2005.

Fiskevårdarna Göteborg, Årsbok 2005. 2005.

Göteborgs stad Park och natur, Grönstrategi för en grön och tät stad. Förslagshandling till Park- och Naturnämnden 2014-01-20, Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad, Stadslivet i Centrala Göteborg, Upplevelsen, användningen och förutsättningarna – ett planeringsunderlag. Göteborgs Stad 2012.

Nolbrant, Peter (BioDivers Naturvårdskonsult), Vattenmiljöer i Mölndalsåns avrinningsområde. Mölndalsåns vattenråd 2011.

Sportfiskarna, Gula kortet guiden. 2010

Muntliga källor:

Per-Erik Jacobsen, Regionchef/fiskevårds-konsulent Sportfiskarna region väst, Telefonsamtal 2013-08-08.

Bilaga 1 Inventering av träd och konstverk

Läsanvisningar

Teckenförklaring	Konstverk anges med brandgul polygon. Träd/trädgrupp klass 1 anges med lila linje Träd/trädgrupp klass 2 anges med blå linje Träd/trädgrupp klass 3 anges med ljusgrön linje Korridoren anges med ljusgul linje
Typ av objekt:	Trädgrupp, allé/trädrad, solitär, parkyta, konstverk
Beskrivning:	Här anges vid inventering av vegetation till exempel art med svenskt och vetenskapligt namn (ej sortnamn). Vid inventering av parkytor anges till exempel innehåll med mera.
Ålder:	Åldern uppskattas till Nyplanterad, <50, 50-100 och >100 år
Status:	God status (viss död ved kan förekomma på äldre individer), Mindre god status (ganska mycket död ved), Dålig status (mycket död ved eventuellt svampangrepp med mera)
Typ av värde:	Värde för stadsbilden, Naturvärde, Kulturvärde, Upplevelsevärde, arkitektoniskt värde m.m.
Klass:	I = mycket högt värde. II= högt värde III= värde Mycket högt värde: Träd av hög ålder, unika träd. Högt värde: Träd som t ex är betydande för stadsbilden, som är av ovanlig art, som uppnått en relativt hög ålder Värde: Träd som är nyplanterat, som är värdefullt men går lätt att ersätta.
Övrigt:	Här anges eventuell övrig information.

Underlagsrapporter till Västlänkens MKB

Kulturmiljö

Naturmiljö

Rekreation

Förorenade områden

Dag- och tunnelvatten

Ljud, stömljud och vibrationer

Elektromagnetiska fält

Luftkvalitet

Geologi och hydrogeologi

Klimatförändringar och översvämningssäkring

Risk och säkerhet



TRAFIKVERKET

Trafikverket, Kruthusgatan 17, 405 33 GÖTEBORG.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se